

1880. 1. 10.

9
507.

Ljub. št. 1145.

Bog pomaga.

Povest.

Spisal

Francišek Hoffmann.

—+ S štirim jeklorezi. +—

V Ljubljani.

Založil Janez Glontini.

1892.

108024

165564

17-11-1999

199916157

Bog pomaga. # 65.

Prvo poglavje.

Oče Koren in njega žena.

Toplega pomladnega dné je prišel, kakor po navadi, oče Koren točno opóldne domóv, postavil palico s slonokoščenim gómbom v kot, položil klobuk na mizico in si potem molché otrl znojno čelo. Nató je prekrižal roke na hrbtu in hodil nekaý časa po sobi, molché, kakor je prišel. Mati je od okna skrbno in sočutno gledala očeta, majala z glavo in hotela izpregovoriti. Toda preislila se je in pridno pletla nogovico, ki je dan dalje bolj narastala pod nje gibkimi rokami.

„Mati“, pravi hipoma oče Koren s potrtem glasom, „takó ne more biti dalje! Živetí moramo preprosteje. Glej, ko sem šel po trgu, stal je ondu birič, bobnal in okliceval, da se je ljubi dar božji, vsakdanji kruh, iz nova podražil za tri krajcarje! Ako pojde takó dalje, skoro ne bomo imeli denarja ní za ljubi kruh.“

Očeta je obšla velika jeza, ko je takó govoril, in oči so se mu kár svetile, ko je obstal

pred materjo, rekoč: „In zakaj? Samó zató, ker smejo oderuhi prodajati žito, kakor hočejo. Le jeden dan bi hotel biti za kneza! Jaz bi jim že pokazal, sleparjem! Kàr čudili bi se!“

„Toda, ljubi mož“, odgovorí mati rahlo in se prijazno nasmehne, „kaj se mučiš s takimi mislimi! Dosihdob ti je bila še vselej miza pokrita, in vsi smo bili siti, in venderle smo že prebili slabše čase, nego so denašnji. Le pomisli, kakó je bilo po vojski, ko je vreča rží veljala pet goldinarjev! Ali smo šli kdáj lačni spat? Ali nam ni ljubi Bog vselej pomagal v stiski naši? Ali nismo imeli vedno strehe nad sabo in obleke na životu? Kdo bi précej obupal, ako se živež nekoliko podraží! Bog pomaga, in mi smo še vedno Njega otroci, kakor smo bili nekđaj. Glavo kvišku, in krepak bodi! On, ki živí mlade vrane in oblači lilije na polji, ne zapustí nas, ki gledamo Nánj veselega in zaupnega srca.“

Očeta nekoliko pomiré te besede razumne in blage žene, toda do cela mu venderle ne izginejo oblaki raz čelo.

„Vidiš, mati, vse bi še bilo, da je samó jed in pijača, stanovanje in obleka. Toda kaj bode z otroki? Pavlu je sedemnajst let, priden je in spreten, da me kàr veselí. Včeraš še mi je povedal gospod šolski ravnatelj dôkaj lepega o njem in me iz nova nagovarjal, naj ga dam v višje šole. Toda kakó li? Pičli zaslužek zadošča komaj vsakdanjim potrebam, kaj bi šele bilo, ako bi ga živili na dragih visokih šolah? In potem Ana!

In Mirko! No, sevéda, deklè pride skoro iz šole in potem nas ne bode stala dosti, ali Mirko naj se tudi kaj učí. Kaj li potem? Jeden na vseučilišči, drug v šoli, dohodki nič večji, in živež vedno dražji — koga bi ne bolela glava, kaj?"

Mati se tudi zamisli, in prijazni nasmeh ji izgine z ústen, ko ji oče razkriva svoje skrbi. Vender mu zaupno zrè v mračne oči in mu stisne roko.

„Bog pomaga“, reče milo. „Ne zabi tega, ljubi mož! Ako je Pavlu v prid, da se pojde učít še dalje, bodemo že imeli pomočkov za to. Ako ne, no, tolažimo se, da je drugačna volja božja. Saj tudi ti nisi hodil po visokih šolah, in glej, vse žive dni se ti je godilo takó dobro, da ne moremo prehvaliti Bogá. Kaj bi obupali, ko se nam je že tolikokrat izpričala očetovska ljubezen božja? Ne, tožiti ne smeš, rajši premišljajva skupaj, kakó bi se nam navzlic vsem težavam izpolnile želje.“

„Ne bode móči“, pravi oče Koren, „nikakor ne! Le pomisli, koliko bode treba zopet izdati! Najprej óbresti, katere moramo plačati o sv. Juriji od dolgá na hiši naši — skupaj petindvajset goldinarjev. Potem je treba Pavlu nove suknje, zakaj celó sedaj v vročini še vedno nosi staro mojo suknjo, že vso razparano, in se potí, kakor bi se zdajci razpuhtel ali raztopil. Ako mu tudi dam poletno svojo suknjo in si pomagam s suknenom, stalo bode vender še kake štiri goldinarje, ker je treba nove podvlake in bi krojač tudi rad živel ter neče delati zastonj. Torej petindvajset

goldinarjev in štiri goldinarje, skupaj devetin-dvajset. Dalje potrebujeta Ana in Mirko novih čevljev — tudi veljajo nekaj. Mojim škornjem je treba podplatov, zakaj še pred tednom dnij sem moral privezati podplat z motvozom na górenje usnje, ker je kàr klopotal. Potem, mati — reci, kar hočeš, v tem krilu ne moreš iz lahka na ulice, torej — novega je treba — tudi stane dva goldinarja, ako si vzamemo kàr preprosto katunino in si ga narediš sama. Jesti in piti moramo tudi, šolnino moramo takisto plačati — iz kratka: ako odštejem vse, ostane mi od vse četrletne plače morda trideset goldinarjev, in ob tem naj bi se učil Pavel? Kakó li? In bodisi, da bi živel ob kruhu in vodi!“

Široko je stopal oče iz nova po sobi, in mati je molčala, ker ni védela kàj odgovoriti. Pritegniti je morala vsemu, kar je povedal oče, in od izračunjanih troškov bi nobena miš ne odgriznila nì trohice.

„Res“, povzame napósled boječe, „živeti bode treba še preprosteje nego doslej. Poglejva! Dosihdob sem rabila na teden vedno deset goldinarjev za gospodinjstvo. Ako kuham nekoliko menj, izhajala bi že z osmimi, in to znaša na četrť leta venderle do malega trideset goldinarjev. Glej, to bi bilo, kakor da sva jih našla, in dobro bi rabili Pavlu na visokih šolah. Dalje, ljubi mož, glej, osemnajst let in delj že zvesto služiš gospoda Trdino, ali ni mogoče, da bi ti nekoliko primeknil k plači?“

„Tega ne bode“, odgovori oče Koren z glavo majaje. „Poznam ga predobro. Ako tudi lahko rečem, da ga služim bolje nego navaden pisar, da delam celó več nego on sam, vender — ne, mati, pričakovati nama ni káj, to misel si kar izbij iz glave. Toda ako hočeš hraniti, jaz bodem tudi. Odvadil se bodem káje in kave po jédi, saj je samó zaradi lepšega, in namesto čašice piva zvečer bodem pil vodo, ki ugasí žejo še bolje, in potem lahko nekoliko prihranimo olja zvečer, zlasti poleti, ko se dolgo vidi, in ako nam bode dolgčas, lahko se pogovarjamo, in čas tudi mine, in napósled — no, res je — zjutraj tudi lahko vstajam uro prej nego sicer. Rana ura, zlata ura, in ako že ne zlata, vender srebrna! Ako jo dobro porabljam, nese mi prepisovanje rado in dobro dvajset krajcarjev — znaša na teden, nedeljo vštevši, jeden goldinar štirideset krajcarjev, na leto dvainsedemdeset goldinarjev osemdeset krajcarjev. K temu tvojih prihranjenih trideset goldinarjev, to jih je že nad sto goldinarjev — kava, tobak, pivo tudi jemlje okolo štirideset goldinarjev — prištejmo jih ónim sto goldinarjem, skupaj jih je že okolo poldrugo sto — mati, saj se dá venderle!“

„Sevéda se dá!“ vzklikne mati vsa vesela, ko tudi nje mož gleda veseleje. „Vender tega nikar ne pravi, da opustiš pipico in kavo! Sléharni delavec je vreden svojega plačila, in kdor je tolikanj delaven, kakor si ti, temu izvestno pristojí dvojno plačilo. Ne, ne — odkod bi jemal

močf in srčnosti, da bi izpolnjeval težke dolžnosti, ako bi si ne privoščil nobenega razvedrila in okrepila? Tega ne govôri, oče!"

Rekši vstane, obdene očetu, ki se upira le rahlo, roko okolo vratú in mu pogleda takó bistro in prijazno v oči, da se le iz težka brani nje prigovarjanju. Zdajci stopijo otroci v sobo in ustavijo pogovor. Ker je že čas kosila, hití mati v kuhinjo, da pripravi jedí; Ana gré za njo, da ji pomaga po svojih močéh. Nekoliko pozneje se kadí krompirjeva kaša na mizi, da je veselje videti. Kakor vsak dan, opravijo tudi danes kratko molitvico in potem zajemajo toli zadovoljno, kakor da so v gostéh pri kraljevem obedu.

Oče ravno pojé poslednjo žlico preproste jedí, ko se začuje zvonček pri hišnih vratih, in précej nató nekdo potrka na sobo. „Poglej, kdo je“, velí oče Ani, in deklè gré hitro odpirat. Toda vrata se že odpró, in služabnik svetovalca Pridaníča stopi v sobo. Oče Koren ga pozná, ker je imel že pogostoma opravka z njega gospodom, in se samó čudi, da je prišel k njemu na dom, in ne kakor sicer v pisarnico notarja Trdine.

„No, kaj je dobrega, Jakop?“ vpraša služabnika in mu gré naproti. „Káj nujnega mora biti, da prihajate sèm!“

„Gospod svetovalec se Vam priporoča in Vam pošilja to pisemce“, odgovorí služabnik. „Gospod je dejal, da mi ni treba čakati odgovora.“

Rekši izročí Korenu lično zavito pisemce, prikloni se na lahko in odide hitro, kakor je prišel.

„Česa neki želi svetovalec?“ vpraša oče Koren bolj samega sebe nego druge in zamišljen tehta pisanje v roki. „Hm!“

Toda ne odprè ga précej, nego séde mirno za mizo in potrpežljivo čaka, da so otroci siti in da odmolijo. Pavel seže po svojih knjigah, Ana pospravi z mize, Mirko steče na cesto k tovarišem, da bi se igral, mati pa natlači očetu pipo in gré v kuhinjo. Ondu mu skuha črno kavo in mu jo s pipo vred prinese v stanico, kamor se je odtegnil, da bi nekoliko počival in se pogovarjal z ženo o tem in ónem, kar se je dogodilo podnevi. Ko stopi mati v stanico, vidi ga na vélikem stolu, in poleg njega na mizici leží óno pismo nerazpečateno.

„No, ljubi mož, kaj je novega?“ vpraša mati in podá Korenu natlačeno pipo z že prižganim palivom. Zamišljen jo vzame oče, prižgè jo, ne da bi se domislil ukrepa, da bode hranil, in potegne nekolikokrat krepko iz nje. Zdajci se spomni, da ne bode več kadil, odloží pipo nezadovoljen sam s seboj in potisne tudi kavo od sebe.

„Mati“, reče očitaje, „saj sem vender rekel —“

„Oh, kaj, ničesar nisi rekel“, seže mu mati v besedo in mu vtakne pipo z rahlo silo v usta. „Kádi in puhaj, kolikor ti drago, sicer précej zopet odidem in ne govorim s teboj, dokler ne bodeš kár v oblakih. Ako že nečeš kaditi zaradi

samega sebe, kádi meni na ljubo, zakaj nečesa bi pogrešala, ako bi ne videla dima.“

„Toda —“

„Nič toda, takó ali drugače!“

„Ti blaga dušica!“ pravi oče Koren na pol v smehu, na pol ginjen in pridržuje mater, da bi res ne odšla. „Bodisi torej, ker moram govoriti nekaj prav potrebnega s teboj. Ostani in sédi — in sedaj — beri to pismo!“

Mati bere, in oče jo gleda, zložno kadèč. Materi se čimdalje bolj jasni obraz. Napósled reče veselo:

„Ej, to so dobre novice! Hipoma nas mine vsa potreba! Ali misliš, da te gospod svetovalec res nastavi za zborniškega tajnika z osemsto goldinarjev plače? Ako je to res, to bi nam ljubi Bog ne bil mogel poslati lepše novice. In to prav sedaj, ko smo bili v potrebi in skrbi! Za Bóga, oče, zakaj li se ne veseliš?“

Mati je sevéda vprašala po pravici, zakaj oče Koren je sedèl ves resen, puhal modre oblačke v zrak in majal z glavo.

„Glej“, dejal je, „služba pri zbornici bi bila sevéda lepa. Ali prav tukaj tičí zajec v grmu! Ker bi bila tolika sreča, ne morem prav od srca verjeti vánjo. Morda svetovalec celó nima močí, da bi mi podelil službo, ali pa, in to se mi zdí najverjetneje — ne dá mi je, ako ga drago ne plačam. Ne mislim z denarjem, zakaj on pozná blagajnico našo prav takó dobro kakor mi samí. Nekaj bode zahteval od mene, kar je proti moji

vésti, in takó bržkone splava po vodi vsa sreča, katere se tolikanj veseliš. Je li, v tem se pač strinjava, da ne stopiva ni za las od pota poštenosti za vse zaklade na svetu?"

"Sevéda ne", odgovorí mati. "Toda takšen si vselej. Ne da bi se veselil in hvalil Bogá za vso dobroto in ljubezen, ugibaš o stvaréh, katere si napósled venderle samó domišljaš, in si takó kvariš vso srečo življenja. Ako me slušaš, obleci se praznično in pojdi nemudoma zahvalit gospoda svetovalca, da ti je tolikanj prijazen. To bode najpametneje."

"Kakor sodiš ti, sévéda", odgovorí oče Koren počasi in se ne gane z mesta. "Toda jaz že dolgo poznam gospoda svetovalca in véim, da ne storí ničesar zastonj. Kaj bi upal temu visokemu gospodu! Ako ne bi hotel ničesar od starega pisarja, lahko bi se le-tá še dolgo trudil pri notarji Trdini in pisal, da bi mu prstje odreveneli! Stvar mi ni po volji, nikakor ne."

"Zakaj pa ne? Gospod Trdina je morda kdáj govoril o tebi, hvalil te, kakor si vreden, gospod svetovalec ga je slišal, pozvedoval o tebi, čul zgolj pohvalo, služba pri zbornici je izpraznjena, sedaj misli náte, vé, da ti smé zaupati — kaj čudo, ako bi ti rad podelil službo!"

Oče Koren le vedno stresa z glavo, in videti je, da padajo besede máterine na jako kamenita in neplodna tlà.

"To ni nič, vse nič", reče ji. "Dobil bi iz lahka drugačnih ljudij nego mene! Že véim, kakó

je! Do ubogega pisarja ni mnogo temu visokemu gospodu! Kaj še! Vender prav govoriš, mati! K njemu moram. Ponižno ga moram zahvaliti in potem čakati v božjem imeni, kaj se zgodí. Toda ne veséli se prerano, ljuba žena!“

Oče Koren vstane, iztrka pipo, obleče praznično suknjo, obriše čevlje, pogleda vez, ali dobro drží podplat na górenje usnje, in se odpravi h gospodu svetovalcu. Nemirno ga pričakuje mati. Ko se oče vrne, videti je nekaj boljše volje, vender ne reče drugega nego: „Vlogo naj spišem in prosim izpraznjene službe. Svetovalec mi je obetal, da se bode kár najtopleje potezal záme. Bodemo videli! Zamudil ne bodem ničesar, toda ti se ne veséli prerano, nego misli na moje besede.“

„Ali ti gospod svetovalec ni povedal ničesar takega, kar bi ti ne ugajalo?“

„Sevéda ne. Toda vsega se tudi ne pové précej, zlasti ako je človek prekanjen. No, le mólči, že vém, kaj porečeš. Saj bodemo videli.“

Mirno sleče praznično suknjo, obesi jo v omaro, obleče staro vsakdanjo suknjo in odide v pisarnico gospoda notarja Trdine. Nasmihaje se gleda mati za njim, in ko zavije okolo ogle, reče na pol glasno: „Dobri in vender toli neverjetni godrnjač! Ako se mu tudi kdáj ponuja sreča, vender se je ne veselí, ker ima vselej svoje pomisleke in muhe. No, sedaj pa bode moral verjeti vánjo!“

Drugo poglavje.

Ako te vabijo hudobniki, ne slušaj jih.

Mati ni mirovala, dokler ni oče Koren napisal vloge, katere je zahteval svetovalec. Upiral se je sicer in odlagal ta posel od dné do dné ter se izgovarjal sedaj takó, sedaj drugače, napósled pa je vender zmagala vztrajnost máterina, in veselo je vzela pisanje, da bi ga Pavel nesel s seboj.

„Čuješ“, rekla je sinu, „ne oddaj pisma nikomur, nego gospodu svetovalcu samemu! Dosti nam je do tega, da se izročí njemu; utegnejo se izpolniti tvoje želje, in tudi nam vsem bode na srečo.“

Pavel obeta, da točno zvrší zapóved máterino, in hitro odide. Mati pa reče: „Hvala Bogú, storili smo, kar smo mogli; sedaj sem mirna.“

„Da bi le tudi jaz bil!“ pravi oče Koren. „Toda kár nič me ne veseli vse to. Vedno mislim, da pride namesto sreče, katere se nádeješ, zgolj nesreča. Kaj, ko bi govoril z gospodom Trdino?“

„Nikar, prosim te“, reče mati hitro. „Čemú tudi? Gospod Trdina bi bil morda celó nejevoljen, ako bi izgubil takó pridnega pisarja, kakor si ti, in drugega bi te ne čakalo nego jeza, dokler bi ne ostavil njega pisarnice. Čemú neki bi govoril, predno je čas? Glej, vedno praviš, da mé žené ne moremo nikoli molčati, in sedaj sam

nečeš brzdati besed. Govoriti je res dobro, toda star pregovor pravi: „Srebrn je golok, zlat je molk.“

„Vse ob svojem času, mati“, odgovori oče Koren. „Pozneje gospod Trdina itak zvé o vsi stvári, in zató je bolje, da mu jo razodenem sam nego kdo drug.“

„Sevéda, povedati mu moraš, toda ne, predno ni čas. Saj mu nisi dolžan zaupati vsega, kar se tebe tiče.“

Oče mora pritegniti tem besedam in se končno udá. Molčal je in izvrševal pošteno in zvesto svoje dolžnosti. Nekaj tednov je minilo, in toliko da so govorili o óni prošnji, ker je očeta vselej obšla slaba volja, da je bil ves zamišljen, malone žalosten. Dovòlj je moralo torej biti materi, da je samó sanjala o prijetni prihodnjosti, katera se ji je žarila od mirne svetlobe. Kár nič ni dvojila, da bi se ji ne izpolnile želje, ker je mislila, in sicer po pravici, da je toli priden, pošten, zvest in delaven mož, kakor je oče Koren, izvestno vreden namenjene sreče. Veselo je gledala otroke, zlasti Pavla, ki je sijajno dovršil latinske šole in bi lahko šel na vseučilišče. Vse je bilo že pripravljeno, in mati je samó še čakala mesečne plače, da bi ga blagoslavlja je pustila iz domače hiše.

Toda nekega dné pride oče razvnetega čela, jezno iskrečih očij in drhtečih ustien domóv. Mater pozdravi na kratko in odide v sobico, ka-

mor se zaklene. Mati se zbojí. Kaj neki se je pripetilo, da je nje mož, sicer takó miren in resen, tolikanj razgret? Boječe potrka na vrata in prosi, naj ji odprè; toda oče ji niti ne odgovori. Sedaj spozná, da mora mirno počakati, dokler je sam ne pokliče k sebi. Zakaj bila mu je že taka navada, da je moral najprej do dobra sam premisliti stvar, ki bi utegnila biti neprijetna družini in zlasti materi, predno je govoril o nji.

Tožno séde mati k oknu in premišlja, zakaj je oče toli vznemirjen. Čuje ga, kakó hodi iz prva hitro in trdo po sobi, potem čimdalje počasneje in mirneje. Bržkone je že premislil do dobra, ali vsaj premagál jezo svojo. Zdajci odprè duri in migne ženi, naj pride v sobico.

„No, mati“, reče ji in se nasmehne, da bi pregnal boječo skrb, katera se ji dovólj jasno vidi v očéh, „motil se nisem. Svetovalec Prிடანიč je hudoben človek! Samó rad bi me dobil za pomagača, ko mi je obetal tajništvo. Toda zmotil se je! Ubog pisar sem res, vender mi je prav toliko do častí kakor vsakemu svetovalcu in ministru. Rad bi védel, kdo bi me mogel spraviti s poštene poti, in akotudi bi me vodila kár naravnost v pogubo.“

„Kaj pa je?“ vpraša mati iz nova vsa preplašena.

„Sedi in poslušaj“, pravi oče Koren. „Pismo tudi beri, katero mi je pisal, in potem reci, ali ni vse óno tajništvo zgolj past. Torej: Ko sedim davi pri uradnih spisih, pride Jakob, služabnik

svetovalčev, izroči gospodu Trdini pismo svojega gospoda, meni pa tudi potisne listek v roko. Bedak, kakeršen sem bil! Kar prédenj bi ga bil moral vreči! Toda mislil sem si: „Najprej poglej, kaj je“, in vteknil sem pismo v žep. Opóldne, ko grem domóv, zavijem nekoliko proti nasipu, berem pismo in précej čutim, kakó mi sili kri v glavo od same nejevolje in jeze. No, poslušaj, kaj in kakó. Gospod Trdina se pravda s svakom svetovalčevim, gospodom Bojanom, za posestvo, katero je vredno 50.000 goldinarjev kakor jeden krajcar. Temu posestvu se gospod Bojan neče odreči, dasi ima prav toliko pravice do njega kakor ti ali jaz. Dotične listíne mi je izročil gospod Trdina že pred nekaj tedni, in svetovallec, ki se poteza za svaka, zvedel je to od gospoda Trdine samega. Zató se mi je précej iz početka zdela óna služba pri zbornici dôkaj sumnjiva, in prav zató sem te svaril, da se nikar ne zanašaj pretrdno nánjo. Govoriti pa nisem hotel, in sicer zakaj ne? Prvič bi utegníl storiti svetovalcu veliko krivico, ako bi ga sumničil neupravičeno, in drugič, saj véš, da ne govorim brez potrebe o stvaréh, katerih ni treba vedeti nikomur, razven gospodu Trdini in meni. Dobro! Bodemo že videli, mislil sem. Saj lahko storiš, kar hočeš, saj si sam svoj gospod! Ako ti dadó službo, bedak bi bil, če bi jo peháł od sebe! Ako ti jo podelé o troških tvoje vesti, porečeš: Hvala lepa; rajši ostanem ubožni pisar ob kruhu in vodi, nego dobro plačani tajnik po sramoti in grehu.

Torej prav. Gospod Trdina mi je dal mimo drugega tudi listíno, katera točno in jasno prisvaja dotično posestvo mladi grofici Črninovi, óni ubogi siroti, kateri je umrla mati pred letom dnij. Nje varuh je izročil gospodu Trdini vso pravdo, in zató je dospela listína meni v roke. Ako bi nasprotna stranka uničila óno listíno, ne imela bi grofica Črninova nobene pravice, in pravde bi niti ne bilo treba začeti. Kaj torej stori lokavi gospod svetovalec? Pošlje mi pisemce, suče se kakor mačka okolo vrele kaše in me hoče prepričati, da je listína ponarejena ter me končno prosi, naj jo izročim njemu, da se njega svaku ne zgodi očita krivica. Sevéda! Gospodu Trdini naj bi bil pokazal pismo svetovalčevo in mu povedal, kaj in kakó. To bi bilo najbolje, toda posvetovati sem se hotel s tabo.“

Oče Koren umolkne, žena njegova pa maje z glavo. „Čuj, ljubi mož“, reče napósled, „kaj li, ako te gospod svetovalec samó izkuša? Ne morem verjeti, da bi bil toli imeniten gospod takó brezvesten in bi te hotel zavésti v tatvino.“

„Misliš?“ odgovori oče Koren porogljivo. „Bog ti ohrani preprosto srce, katero zmirom veruje le najboljše o drugih ljudéh! Vender — saj lahko poskusimo. Pisal mu bodem, da mu listíne ne dam iz rok, ako mi namesto tajniške službe ne nakloni službice svetovalske. Potem bomo videli, kakó se bode védel gospod svetovalec. Ali staviš, da imam že jutri imenovanje v rokah?“

„Dà, stavim, in sicer brez pomisleka, saj vém, da te gospod svetovalec pošteno okrega, nikar da bi te imenoval za svetovalca. Le poskusi.“

„Bodisi in kàr précej“, pravi oče. „Prinesi mi peró in popir! Aha, jaz poznam svoje ljudi in vém, da ne izgubim ničesar. Poštenjaku ne bi kàr takó izdal svoje časti, toda sleparja je móči ujeti samó v njega zanjko. Hitro, prinesi mi tinto in peró!“

Mati prinese oboje, in oče spiše to-le pismo:

„Preblagorodni gospod svetovalec!

Dasi vém prav takó dobro kakor Vi, da je dotična listína pravoveljavna, vender bi jo slučajno izgubil, ako bi bil uverjen, da bi bilo s takšno izgubo ustrezno Vam, visokočislani zaščitnik moj! Toda gledé na to, da bi brez dvojbe izgubil službo pri gospodu Trdini, ako Vam ustrežem, moram Vas sevéda opozarjati na to, da mi naklonite službo drugje. V Vašem uradu še védno ni nameščena služba pokojnega svetovalca Bresta, in Vaši sodbi prepuščam, ali bi bil zmožen opravljati táko službo. Udani Vam i. t. d.“

To pismo oče Koren zapečati in ga oddá Pavlu. Sam pa gré v pisarnico gospoda Trdine in se vrne šele ob šestih zvečer. Mati mu hití že v veži naproti in drží petkrat zapečatenó pisanje v roki.

„Od gospoda svetovalca! Ravnokar je došlo! Jakop je komaj dobro odšel.“

„No, bode mo videli, kakó se je zvršila šala“, nasmehne se oče, ko vidi mater vso nemirno in nestrpno. „Le čakaj, nocoj se še lahko imenuješ gospá svetovalka, ako hoče biti tvoj mož slepar.“

Rekši gré z ženo v sobico in odprè pisanje. Iz zavitka pade ličen droben listek in velika popisana pòla. Oče Koren jo razgane, pogleda in jo molcé dá materi. Bilo je imenovanje ubogega pisarja za svetovalca, popolnoma pravilno izpolnjeno in celó že s kneževim podpisom. Na priloženem listku pa se je bralo: „Cenjeni gospod tovariš! Želje Vaše so takó ponižne in Vaša zmožnost in nadarjenost, katero sem živo, kakor je vredna, opisal Njega Visokosti, prejasnemu knezu, takó velika, da Vam posebno radosten pošiljam Vaše imenovanje za zborniškega svetovalca. Zvesta marljivost in dobroznana udanost Vaša do knežje rodbine sta že davno zaslužili takšno priznanje. Pridite še danes k meni, da čujem iz Vaših ust, ali sem Vas razveselil, in ne pozabite óne listíne. S posebnim spoštovanjem.“

„Ali ga vidiš, malopridnika!“ vzklikne oče Koren zaničljivo. „Ali ti nisem pravil, da se vse zgodí takó, kakor se je res zgodilo? Ali véš, kakšna sapica bi mi privéla tajniško službico? Ej, gospod svetovalec, kár slepo ste se ujeli v past! Glej, mati, da mi je bila dovòlj tajniška služba, morda bi ne bilo prišlo imenovanje takó hitro, zakaj zviti lisjak bi mi ne bil zaupal do

cela. Toda ker sem zahteval svetovalske službe za izdajstvo in hudobnost, to ga je premotilo. Zaradi moje nesramnosti misli, da sem prav takšen hudobnik, kakor je sam, in zato si še misliti ni mogel, da se le igram ž njim. No, izpregleda pač rano dovòlj; zakaj tega nečem, da bi si mislil le jedno uro: „Prav takšen slepar je, kakor sem sam.“

Rekši vzame ženi, ki še vedno sedi vsa otrpla od samega začudenja, pisanje iz rok, skrbno ga zapečati in spiše nastopne vrstice: „Preblagorodni gospod, Vi ste imeniten slepar, in jaz sem ubožen toda pošten pisar. Zató Vam vračam imenovanje. Obdržite Svojo svetovalsko službo záse, jaz pa obdržim listíno, katera grofici Črninovi navzlic zvijači Vaši pomore do pravice. Ponižni sluga. Pisar Koren.“

„To nesi gospodu svetovalcu Pridaniču“, reče sinu, po katerega je šel v družinsko sobo. „Odgovora ni treba.“

Pavel odide, in oče se vrne k materi, ki se sedaj venderle zavé.

„Vesela bodi, da nisi stavila!“ reče ji. „Plaćala bi stavo do zadnjega beliča.“

„Vender ne bi bila mislila, da so takó zlobni ljudje na svetu!“ vzklikne mati.

„Je li? Vedno pravijo, da so hudobni jedino siromaki, toda ne! Bogastvo ni nič, strah božji je vse. In tega nahajaš prav tolikokrat pod slamnato streho kakor v marmornatih palačah. Morda še večkrat; zakaj pogostoma nima

siromak nobenega prijatelja na svetu nego jedinega Bogá v nebesih, ki je nam vsem usmiljen oče. Dokler zaupamo Njemu in slušamo Njega, ni se nam bati sile, najsi bi ne vedeli, kje vzeti kruha za prihodnji dan. No, dovolj! Pridite k večerji, gospá svetovalka pred pol ure!"

Šaljivo-dostojanstveno podá oče Koren blagi ženi roko in jo véde v družinsko sobo, kjer je Ana v tem že pogrnila. Dosti niso govorili o stvári, katera je bila po očetovih in máterinih mislih odpravljena za vselej. Na jedino bojazen, katero je izrekla mati, da se bode svetovalec bržkone hotel osvetiti, zmiga oče Koren zaničljivo z ramenom, rekoč: „Kaj mi more? Pošteno izvršujem svojo dolžnost, kolikor se dá, sicer pa zaupam Njemu, ki je mogočnejši od vseh ljudij.“

Mater so utolažile te besede, in spala je mirno, kakor bi ji ne bilo nikdar upati, da se iz žene ubogega pisarja izpremeni v gospó svetovalko. Oče Koren pa je drugo jutro že pozabil ves dogodek in opravljal svoje posle kakor po navadi. Na to še mislil ni, da je njega poštenost prebila jako hudo izkušnjo. Dá, hudo izkušnjo, ako pomislimo, s kolikimi skrbmi se je vrli mož boril od leta do leta. Oče Koren je védel, da je storil svojo dolžnost, in ker se mu to ni zdelo nič posebnega, tudi ni razmišljal, je li to zaslužno ali ne.

Tretje poglavje.

H u d u d a r e c.

Nekaj tednov po teh dogodkih stopi oče Koren v pisarnico gospoda Trdine, da bi pisal kakor po navadi. Toda glej, njega miza je odmaknjena, popirji so pospravljeni, in omare z najvažnejšimi listinami so zaklenjene.

„Kaj neki to pomeni?“ misli si. „Res čudno.“

Nikogar ni, da bi ga vprašal, zakaj bil je obično vselej prvi v pisarnici. Ker si ne more razjasniti te uganke, stopi k oknu in gleda na cesto, da bi si preganjal dolgčas, dokler ne pride gospod Trdina. Polagoma pridejo vsi drugi pisarji, zasedejo svoje prostore in skrivaj opazujejo očeta Korena, zakaj zdí se jim dôkaj čudno, da ne dela. Ko jih vpraša, kdo je zaklenil njega mizo in pospravil popirje, ne vedó mu odgovoriti.

Končno pride gospod Trdina. Vender nikar da bi šel v svojo sobo, namigne očetu Korenu, naj gré ž njim, in ga véde v svoje stanovanje.

„Ker ste že stari in me služite dolgo let“, povzame ledeno, „pojasnim Vam tukaj in ne vpričo drugih pisarjev, kar Vam moram povedati. Odpuščam Vas iz službe, in tukaj“ — rekši položi nekaj denarja na mizo — „to je plača, katero Vam je še terjati od mene. Možá, ki je takó nesramno in zvito varal moje zaupanje, nečem videti več. Vzemite denar in pojdite.“

Oče Koren stoji kakor ukopan. Nekaj hipov ne vé, kaj bi rekel in kakó vprašal po vzroku tega nepričakovanega dogodka.

„Za Bóga, gospod Trdina“, zajeca napósled, „ali se mi sanja, ali bedim? Saj vender niste rekli, da sem Vas — nesramno osleparil — jaz, ki sem Vas prezvesto služil dôkaj let?“

„Slabo dovòlj, da sleparite, ko ste že osiveli“, odgovorí gospod Trdina. „Nikar se ne izgovarjajte; ne premótite me itak ne. Evo Vam denarja — izpričevala o dobrem vedenji menda ne zahtevate. Dovòlj, ako Vas iz prevelikega usmiljenja javno ne osramotim.“

„Kaj? — Jaz slepar? — Osramotite? — Ali pravite to meni?“ vzklikne oče Koren razvnet. Hipoma se ohrabrí, stopi tik gospoda Trdine in mu gleda bistro v obraz.

„Gospod Trdina“, reče trdno in odločno, „samó siromašen pisar stoji pred Vami, toda ta pisar je poštenjak. Iz sobe ne pojdeva, predno ne vém, česa me dolžite. Službo mi lahko odpoveste, ali s sramoto me ne smete obsipati. Govorite, in jaz se bodem branil. Staremu Korenu je do poštenega imena, in nihče ga ne bode osramotil.“

Te besede vender nekoliko vplivajo na gospoda Trdino, da reče:

„Dobro! Pred Vas položim dokaz sramote Vaše, da ne bodete mimo vsega še nesramno lagali. O, Koren — jaz, ki sem Vam vedno želel

le dobro, ki sem Vam zaupal brezuvetno, kakó bi si utegnil misliti, da gojim kačo na prsih! Toda sami pričate proti sebi; semkaj pogledjte in tajite, ako morete.“

Gospod Trdina odprè predalo svoje pisne mize, vzame list iz njega in ga drží očetu Korenu pred oči. Ta obledí in se zardí, boleстно vzdikne in povzdigne roko, kakor bi prosil pomoči. Na prvi pogled je spoznal pismo, katero je pred nekaj tedni pisal svetovalcu Pridaniču in v katerem je zahteval svetovalske službe, predno mu izročí dotično listino. To nemilo pismo — kakó lahko ga umeje krivo, kdor ne pozná vse stvari! Zlasti gospod Trdina si ne utegne misliti drugega, nego da je Koren res hotel zvijačno prevarati njega neomejeno zupanje in si zajedno kupiti lepšo in prijetnejšo službo. Oče Koren je spoznal na prvi hip, da pismo, žal, prejasno priča proti njemu, in ta zavest ga je dušila takó, da ni mogel izpregovoriti, nego stal, ne kakor bi bil nedolžen, ampak kakor izpričan hudodelec. Takšen se je moral sevéda zdeti tudi gospodu Trdini, in zató ni dal staremu služabniku do besede, nego dejal: „Osuplost Vaša je toli očita, da ne potrebujem drugih dokazov, zlasti ne tega, da bi priznali svojo krivdo. Pojdite in ne pozabite, da Vas nečem nikoli več videti.“

„Tóda, gospod Trdina“, povzame oče Koren, kateri se nekoliko oddahne od trpkega strahú, „poslušajte me vender! Dokazov o nedolžnosti

svoji Vam res ne morem predložiti, ali spoznali bodete vsaj, da Vas nisem hotel prevarati.“

„Ničesar nečem slišati“, zavrne ga gospod Trdina. „Bolelo bi me, ako bi še slišal laži. Pojdite, pojdite, gospod Koren! To pismo jasneje dokazuje Vašo krivico nego vse besede. Nobene besede več!“

Iz nova poskuša oče Koren izpričati svojo nedolžnost. Gospod Trdina pa mu zaničljivo obrne hrbet in bobna s prsti takó glasno po oknu, da bi nikakor ne mogel razumeti očeta Korena. Poštenemu móžu napósled prekipi srce vzpričo takó zaničljivega ravnanja, katerega nikakor ni zaslužil, kakor bi lahko izpričal pred Bogom in ljudmi. Vzbudí se mu ponos; spomni se, kakó vestno je mnogo let delal za gospoda Trdino, in žali ga, da ga je le-tá obsodil zgolj na sum, ako tudi navidezno upravičeno.

„Gospod“, reče mu in prime neusmiljenega sodnika svojega za roko, da bi ga le-tá poslušal vsaj nekaj časa, „gospod, storili ste mi hudo krivico! Toda nekega dné se uverite, da ste neupravičeno hudo razžalili starega Korena. Nedolžen sem, pošten sem bil, zvest in priden v službi Vaši. Kaj bode z mano, ko me odslavljate toli sramotno, sam Bog vé! Toda venderle odhajam zaupno in brez strahú; zakaj Bog pomaga, On odkrije nedolžnost mojo! Z Bogom, gospod Trdina! Brez jeze in nejevolje odhajam, zakaj Vaše kesanje, prošnja Vaša me nekoč odškodí za to bridko uro.“

Oče Koren ne čaka odgovora, nego odide trdnih korakov in ponosno dvignjene glave. Gospod Trdina gleda začuden za njim. Tega ni mislil, da pojde takó od njega! Menil je, da bode moral odsloviti uničenega zločinca, in sedaj mu je pri srci, kakor da je sam krivičnik. Že stopi k vratom, da bi ga poklical nazaj in vsaj poslušal njega zagovor, toda zdajci ugleda nesrečno pismo, ustavi se in mrmrá nejevoljno: „Kaj bi izdalo? Ako bi tudi mogel nekoliko opravičiti brezčastno namero, namen je imel venderle, in to je dovòlj. Kriv je, dasi morda ne toli kaznjiv; sevéda, izkušnja je bila velika, cena previsoka ubogemu pisarju, ki izhaja le težko. Dovòlj, da ga ne kaznujem huje, nego da se oziram na dolga leta zveste udanosti in ga ne izročim javni sramoti.“

Iz nova zaklene pismo v omaro in odide v pisarnico, kjer skoro pozabi Korena vzpričo važnega dela.

Kaj je storil v tem času ubogi Koren, katerega so sedaj stiskale najhujše skrbi za vsakdanji kruh? Bled in prepal je šel iz hiše, kjer je zvesto delal dosihdob, in zavil v mislih proti stanovanju svojemu. Toda prav tedaj, ko že odpira vrata, spomni se, kakó bi se prestrašila dobra žena, ako bi takó nenadoma prišel domóv in bi mu vso nesrečo brala že z obraza. Zató se hitro obrne in se napoti v bližnji gozdič, da bi se najprej pomiril in potem ložjega srca stopil pred ženo svojo. Nad jedno uro se izprehaja

po temnih stezah in premišlja, kakó bi našel pot iz stiske, ki ga je privedla na rob siromaštva. Kaj bode z družino, kateri je takó nepričakovano vsehnil hraneči vir? Kje bi dobil službe ali vsaj opravila, ko ga je dolgoletni gospodar brez drugega izpričevala zapodil iz pisarnice? Kdo bi mu zaupal, ako mu niso zaupali ondu? Zaman je ugibal, videl pred sabo zgolj uboštvo, sramoto in grozno prikazen lakote — in to vse, ko se je zavedal, da je pošteno izvrševal svojo dolžnost. Toda misel: „Nedolžen sem“ vrne mu napósled prejšnjo moč.

„Bog pomaga!“ mrmrá sam v sebi in pogleda proti nebu, odkoder prihaja sléharno tolažilo. „Bog pomaga!“ pravi iz nova in skleni roke. „Vidi mi v srce, vé, da nisem zakrivil hudodelstva, katerega me dolžé, in Njemu je lahko izpričati mojo nedolžnost, ko pride čas. Veliki Bog“, moli iskreno, „krepčaj me, da prebijem to nezgodo! Od Tebe prihaja vsa radost in žalost, trdno se bodem držal vere, da prihaja tudi ta kelih iz Tvoje očetovske roke, in trpel ponižno, dokler mi ga zopet ne vzameš od ust. Kar storiš, prav storiš, in zató, hudo mi je res, ali obupal ne bodem.“

Ta molitev, kipeča iz zaupnega in udanega srca, okrepi ga toliko, da se vrne umirjen domóv in stopi sicer bled, vendar jasnega pogleda pred ženo.

„Mati“, reče ji „Bog nas izkuša težko. Zaupna in srčna bodi, da prebiješ udarec, kateri me je zadel po nedolžnem.“

„Za Bóga, kaj se je zgodilo? Otroci naši . . .“

„Ne, zlò ni toliko“, ustavi jo oče. „Otrokom je, hvala Bogú, dobro, toda — ne pláši se, ljuba žena — gospod Trdina mi je odpovedal službo.“

Bridka beseda je bila izgovorjena, in oče Koren se je oddehnil. Mislil je, da bode mati jokala in tožila, toda ne! Dejala je samó: „Hvala Bogú, da se ni kaj zgodilo otrokom! Mislila sem že, da se je pripetila nesreča.“

Šele za nekaj časa se spomni, da je to, kar se je zgodilo, tudi huda nesreča, in sedaj obledí ter pravi: „Ali kakó je bilo to, ljubi mož?“

Oče Koren pripoveduje in ko govori, rosí solza za solzo očí materi. Ko zvé vse, joka tiho, oče pa hodi po sobi z rokami na hrbtu in sklonjene glave. Nekaj časa pustí mater, da joče, potem stopi k nji, rahlo jo prime za roko in reče mehko: „Ne žaluj preveč, draga žena! Pomisli samó, kolikokrat si rekla: ‚Bog pomaga!‘ Pomagal nam bode, ko slepi ne vidimo rešilne poti.“

„Oh, saj se ne jokam zató!“ odgovori mati in ga pogleda solznih očí. „Jokam se samó zató, ker sem sama zakrivila vso nesrečo. Da nisem tolikanj trdno verjela v poštenost svetovalčevo, nikoli bi mu ne bil pisal nesrečnega pisma, nego hodil i nadalje po ravnem poti, kateri je vselej najboljši, kakor vidimo iz nova. Ubogi, dobri mož, ali mi odpuščaš?“

Plašno mu pogleda v očí, toda nobene jeze ne vidi v njih.

„Ne žali se zaradi stvarij, ki te stiskajo brez potrebe,“ pravi oče Koren. „Ako je kdo kriv, to sem jaz, ker nisem pomislil, kakšno orožje je pismo, katero sem pisal svetovalcu. Kar se je zgodilo, to je pripustil Bog, in zato si ne očitajva ničesar in ne pomišljajva, kakó bi se moralo zgoditi ali opustiti to in óno. Dovòlj, najina vest je čista, zakrivila nisva dejanja, imela nisva namena, katerega me dolžé. Prav to in zaupanje v Bogá naju naj tolaži.“

„In ta zavest je jako krepka in tolažilna,“ dostavi mati ter se zajedno nasmiha in solzí, ko objame potrtega toda ne obupanega možá. „Prav veliš: Bog pomaga! Nánj glejva, k Njemu dvigujva srce, da srčno prebijeva, kar morava prebiti. Ne skrbi za jutri! Góri živi On, ki je že dolgo skrbel za nas in bode skrbel tudi odslej.“

„Amen!“ pravi oče, in mirneje, nego bi kdo mislil, preudarja z ženo, kakó bi si pomagali, dokler Bog ne pošlje boljših časov. Takó še govorita, ko se otroci vrnejo iz šole in precèj glasno prosijo kosila. Sevéda tedaj umolknetá, toda mirna sta že toliko, da nì Pavel, najstarejši deček, dosti ne opazi sledij o prejšnji žalosti dragih roditeljev.

Četrto poglavje.

Pavel in Ana.

„Toda, mati, zakaj li imamo danes črn kruh k mleku namesto žemelj?“ vpraša jokavo mali Mirko in potisne od sebe kos kruha, katerega je mati položila prédenj.

Mati se nasmehne, toda ne takó, da bi razumni Pavel ne videl in ne čutil, kakó se sili. Da bi ji prihranil odgovor, krepko ugrizne v svoj kos in reče živahno: „Ne zadiraj se, Mirko! Kaj bi takó-le pačil obraz! Pokusi ga in jej! Tekne prav takó kakor žemlja in je celó čvrstejši.“

Mirko pokusi kruh, vender ni videti, da bi pritegnil Pavlu. Nejevoljen je; čimdalje bolj razteza obraz in že se pripravlja na glasen jok, ko izpregovori oče in izbirčnemu dečku resno zapové, naj jé, kakor se spodobi. Nató Mirko pri držuje solze in jé.

Preprosto kosilce je skoro končano, in oče Koren vstane ter vzame klobuk.

„Pojdi z mano“, reče Pavlu, „govoril bodem s tabo.“

Pavel précej vstane in gré z očetom na vrtič za hišo. Ondú mu oče na kratko razloží, da je brez svoje krivde izgubil službo in da bodo morali jako hraniti, ker mu bržkone delj časa ne bode zaslužka.

„Razumen si, Pavel“, reče napósled, „in zató lahko govorim odkritosrčno. Glej, dobro

vém, da bi šel rad na vseučilišče, in ako bi bilo treba storiti, ne vém kaj, storili bi, da se ti izpolnijo želje. Toda saj vidiš, da ti ne moremo pomagati, in zató sem hotel govoriti s teboj. Premisli, ali bi si ne mogel kakó drugače služiti svojega kruha.“

Pavel je obledel, zakaj od vsega srca je hrepenel po učenji. In sedaj se mu hipoma podira in za vselej ruši poslopje jasnih sánj!

„Oh, oče“, dejal je, „ali ni kár nič mogoče? Saj bi bil še pridnejši in rad bi pogrešal vsega, da bi le ostal pri svojih knjigah.“

Žalostno zmiga oče z rameni. „Nobenega upanja ne vidim, ubogi deček! Celó šolnino bi plačali le težko.“

„Toda če bi me gospod ravnatelj oprostil šolnine? Ako bi hodil brezplačno še leto in dan v šolo? V tem času se lahko izpremeni marsikaj, in ako ne, utegnem se potem še vedno učiti rokodelstva ali drugega posla.“

Oče Koren zmaje z glavo. Bržkone bi mu navzlic sočutju svojemu odklonil prošnjo, da ni prišla v tem hipu mati Pavlu na pomoč. Védela je, ali pa si je mislila, o čem se razgovarjata na vrtu, in zató je sedaj stopila k njima in izpregovorila odločilno besedo.

„Pústi ga, oče,“ rekla je, „ubožec bi umrl, ako bi se moral baviti z obličem ali dletom namesto z ljubimi knjigami. Škoda bi bilo tudi, ako bi vsa prejšnja pridnost in iz teška pridobljena učenost ne obrodili sadú. Poskusimo in

zaupajmo Bogú! Ako ne pomagata delo in varčnost, no, zgódi se, kar se mora! Pavel se tedaj tem rajši in veseleje preskrbí kakó drugače, ako si bode moral reči, da smo hoteli ustreči željam njegovim.“

Pavel bistro in veselo pogleda očeta, in ta se ne more upirati tej nemi, vender tolikanj zgovorni prošnji.

„No, bodisi,“ reče napósled. „Izgubljeno ni nič, saj bi mu koristilo znanje pri vsakem poslu, katerega bi se lotil.“

Pavel iskreno objame očeta in mater, in solza veselja se mu leskeče v očéh, ko obeta, da bode na vso moč izkušal povrniti njiju brezkončno ljubezen in dobroto. Ves srečen se napoti h gospodu šolskemu ravnatelju in ga prosi, da bi smel leto dnij brezplačno hoditi v šolo. Ker je bil vedno priden in vesten, ustreže gospod ravnatelj s prijaznimi besedami njega prošnji, in preradosten pové Pavel to novico domá. Vsem se zdí to dobro znamenje za prihodnjost.

„Glej, oče,“ pravi mati, „Bog pomaga in bode pomagal tudi dalje!“

„Res, tega se nádejem od vsega srca,“ odgovorí oče. „Da pa ne zamudimo ničesar, kar je potrebno in koristno, grem pogledat, ali bi ne dobil kje novega posla.“

Rekši stisne ženi in sinu roko in se odpravi, da bi poiskal službe, kakeršno je dolgo let opravljal pri gospodu Trdini. Mati odide v hišo,

Pavel pa pokliče sestro Ano, s katero gré v temno bezgovo hladnico na skrajnem konci vrta.

„Ana“, reče ji, „ali že veš, da je ljubi naš oče izgubil službo?“

„Sevéda, Pavel,“ odgovori deklica. „Povedala mi je mati in tudi dejala, da bode treba močno štediti.“

„Res je, ljuba sestrice. Toda glej, midva lahko storiva še več. Očetu in materi bi lahko olajšala skrbí, ne le štedila, nego tudi kaj služila.“

„Služila, Pavel? — Denar služila, da bi ga jima dajala?“ vzklikne Ana veselo iznenádejana.

„Bratec, ako bi bilo to mogoče, rada bi delala noč in dan. Povej mi samó, kakó li?“

„Prav zató sem te poklical. Glej, zunaj mesta stoji velika lepa hiša z zelenimi naoknicami, katero sva gledala že pogostoma — ali se spominjaš?“

Ana prikima. „Ondu je okno za cvetice, kjer stojé časih v najhujši zimi najlepši cvetovi. Ali kaj je s hišo?“

„Bogat mož stanuje v nji, knjigar Strel, ki tiska takó lepe knjige s podobami, kakor si jih iz težka misliš lepših! V šoli imam tovariša Milana Veternika, in ta mi je povedal, da dobiva njegova mati sléharni teden mnogo podob od gospoda Strela. Te podobe barva in prejema zánje toliko, da prav lahko živita oba. Povedal mi je tudi, da je gospod Strel jako dober mož, prijazen z vsakomer, in glej, mislil sem si: Kaj, če bi ga šel prosit, naj dá tudi meni kaj barvat? Ti in jaz,

oba bi zgodaj vstajala in pridno slikala — ali ne bi si služila nekaj za očeta in mater?“

„Oj, Pavel, če bi bilo to mogoče!“ vzklikne Ana in ploskne veselo z rokami. „Ako bi nama gospod Strel zaupal lepe svoje podobe! Kakó bi bilo to krasno! In glej, barvala bi lahko, saj sva že slikala dovòlj! Čim pridnejša bodeva, tem lepše se še naučiva! Oh, res je, denar bi si služila! Toda videl bodeš, gospod Strel nama ne dá ničesar. Saj naju niti ne pozná!“

„Poskusil bodem,“ reče Pavel. „Toda povedati ne smeš ničesar ni očetu ni materi, predno nimava nekoliko denarja.“

„Sevéda ne, iznenádejala ju bodeva. Ali bode to veselje!“

Pavel prikima in jo prijazno pogleda. „Veseli me,“ reče ji, „da bi mi pomagala.“

„Zakaj ne? Saj vender nisi mislil, da ne bi? Kakó bi pozabila, kaj sta nam storila oče in mati? Noč in dan bi delala za njiju, samó da spoznata, kakó ju ljubim.“

„Res, Ana, blaga deklica si!“ pravi Pavel in jo iskreno poljubi. „Prav za prav nisem dvojil, da ne bi pomagala, vender sem mislil, da ne bodeš rada vstajala takó zgodaj, kakor bode treba. Sedaj mólči, in jaz grem précej h gospodu Strelu. V podstrešni sobici bodeva delala skrivàj in kadar prideva z zaslužkom svojim — ali bode to veselje! Veselim se že sedaj.“

„Jaz tudi. Le pojdi, Pavel. Jutri že lahko začneva, ako ti gospod Strel zaupa svoje podobe.“

Ko Pavel odide, poišče Ana vse školjke za barve in čopiče, nese jih v podstrešno sobico in gré potem z ročnim delom čakati brata na vrt. Ura mine in še jedna, póldne je že blizu, in še ni Pavla od nikoder. Ana je žalostna, češ, gospod Strel je bržkone odrekel, toda zdajci zašumí za hladnico, in skozi bezgov grm pogleda Pavel ter vpraša tiho: „Ali ni nikogar na vrtu?“

„Nikogar. Ali kakó je bilo, Pavel?“

„Dobro,“ vzklikne deček iskrecih očij. „Vse bodeš čula, toda najprej vzemi ta zavoj.“

Rekši potisne precèj težek zavoj skozi ograjo, in Ana ga vzame vsa vesela, zakaj videti je, da so podobe v njem. Pavel steče okolo vrta, pride skozi hišo in nese potem zavoj skozi zadnja vrata v podstrešno sobico. Ondu ga zaprè v omaro in hití k sestri, katera ga nestrpno pričakuje.

„Hitro,“ reče mu Ana, „kakó je bilo? Ali kaj je to — saj si ves moker?“

„Oh, za to se ne méni!“ odgovori Pavel.

„Da se nisem nekoliko zmočil, slabo bi mi bilo. Toda poslušaj! Šel sem torej h gospodu Strelu in stopil zaupno, dasi težkega srca, v njega lepo hišo. Deček, ki je nesel velik zveženj popirja na hrbtu, pokazal mi je v pisarnico, ko sem vprašal po gospodu Strelu. Boječe potrkam. „Noter!“ zakliče nekdo osorno. Dasi me je prestrašil močni glas, stopil sem venderle v pisarnico. Nekaj gospodov je bilo v nji, in jeden izmed njih, z naočniki na nosu, obrnil se je k meni in me vprašal:

„Kaj hočeš?“ — „Govoril bi rad z gospodom Strelom“, odgovorim mu. — „To sem jaz“, pravi mož z naočniki in me pogleda takó bistro, da sem zdajci kár zmeden in odgovarjam le težko. Nató me iz nova vpraša, kaj hočem in kdo sem; ves zbehan mu zajecam prošnjo svojo. — „Ne bode nič, ljubček, slikarjev imam že dovòlj, in tudi se mi zdiš premlad, da bi ti zaupal svoje podobe!“

Oh, Ana, na glas bi se bil zajokal, da me ni bilo sram drugih gospodov! Osrčim se in prosim gospoda Strela iz nova, naj vsaj poskusi, ker se bodem trudil na vso moč. Toda nič ne izdá. Gospod Strel mi zopet odreče in se obrne k svojim knjigam. Žalostno se poslovim in se splazim iz hiše. Pobit se zmuznem k ribniku, ne daleč od hiše, in sedem v grmovje. Jokal sem se in si mislil: Gospod Strel venderle ni takó dober, kakor je pravil Milan Veternik; vsaj poskusil bi bil lahko z menoj. In ko sedim in premišljam, pride nekaj dečkov z mrežami za metulje in ribari v ribniku. Iz početka se ne menim zánje, hipoma pa začujem dečka: „Oh, moja mreža!“ Ko pogledam bistreje, vidim mrežo v vodi, in drugi dečki, ne da bi jo ujeli, nerodni so takó, da jo čimdalje bolj pehajo v vodo. Deček se mi smili, zató skočim k njemu, rekoč: „Le ne kriči, pomagam ti!“ Deček umolkne, pogleda me začuden, jaz vzamem drugemu dečku mrežo in sežem ž njo v vodo. Bodisi, da nisem pazil, ali da se mi je udrl kamen pod nogami — spoteknil sem se in bil do vratú v vodi. Sreča, da znam plavati!

Dečki zakričé od strahú, jaz pa si mislim: Ako sem že moker, vsaj ne bodem zastonj. Zató plavam do mreže in jo prinesem srečno iz vode. Da si slišala, kakó so vriskali otroci! Hitro hočem oditi, da se posušim domá, ali zdajci pride mož izza ogla, in ko ga dobro pogledam, spoznam po naóčnikih gospoda Strela. Prišel je bržkone, ker je slišal krik in si mislil, da se je kaj zgodilo. Skoro zvé, kaj in kakó, in prvo, kar storí, to je, da založí svojemu sinu — ónemu, kateremu je padla mreža v vodo — gorko zaušnico; nató pride k meni in me bistro pogleda od nog do glave.

„Aha, ali nisi ti prej zahteval podob od mene?“

Čutil sem, kakó me je oblila rdečica, in prikimal sem.

„Takó, takó, no, pridi z mano, poskusil bodem. Komur se tolikanj smili jokajoč deček, da skoči v vodo, vreden je že, da mu pomagamo. Pridi!“

Ej, Ana, od srca sem bil vesel takšnih besed in se na tihem kesal krivice, katero sem mu storil. Izpraševal me je, kakó je ime očetu in materi, kje stanujem in vse, kar je še hotel vedeti, napósled pa mi je dal velik zavoj podob in dejal, da mi bode dajal dela, kolikor bodem hotel, ako znam barvati in se hočem truditi. Sevéda sem ga zahvalil, vzal podobe in — evo me! Jutri lahko začneva.“

„Sevéda!“ reče Ana veselo. „In prav pridna bodeva, da naju bode gospod Štel kár vesel

in da si bodeva služila mnogo denarja! Toda najprej si sleci suknjo, Pavel! Na solnci se skoro posuši, in potem ti ni treba praviti, kakó se je zmočila.“

„Res, sicer bi bilo vse izprijeno,“ reče Pavel in razgrne suknjo po travi. Opóldne je bilo že vse v redu, in ko se je oče vrnil domóv in sédel za mizo, da pojé sol in krompir, zapazil ni nihče, kaj se je zgodilo Pavlu. Oče sploh ni pazil dosti, ker je bil precèj nejevoljen in žalosten; toliko da je izpregovoril nekaj besed pri kosilu.

Peto poglavje.

Srečen, kdor učaka veselje pri otrocih svojih.

Bilo je baš teden dnij po teh dogodkih, ko sta sedela popóldne oče Koren in njega žena v hladnici, kjer je Ana takó željno pričakovala brata svojega. Ljubo solnce je sijalo na pisane cvetice, in celó skozi gosto grmičje so svetili posamični žarki in risali jasne, čudne podobe na mizo. Vse se je veselilo življenja; metulji so švigali od cvetice do cvetice, čižek je žvrgolel na bližnji jablani, vsakovrstni hrošči so brneli po toplem zraku, samó oče Koren je sedèl žalosten sredi veselja, podpiral glavo in časih globoko vzdihnil.

„Nič ne pomaga, mati“, reče napósled, „hodil sem od hiše do hiše, toda povsod so me odpravljali s kratkimi besedami. Ničesar ne vidim nego beraško palico.“

Materi se je videlo, da ni kaj vesela, vendar pa je dobila besede, ki bi utegnile utešiti potrtega možá. „Ako ti je tudi težko, vendar ne obupuj!“ reče mu mehko in milo. „Bog pomaga, in ako ne précej, pomisli tudi, da potreba pri nas venderle še ni tolika.“

„Oh, saj sama ne verjameš, kar praviš!“ odgovorí oče Koren pobito. „Kaj li bode napósled? Denarja, katerega mi je izplačal gospod Trdina, menj je od dné do dné; ponižneje že ne moremo živeti, dela nisem dobil, akotudi sem kár beračil zánje, in takó, ako le vedno odteka in nič ne doteka, izprazni se tudi največje jezero, kaj li denar!“

„Potrpi, ljubi mož! Saj vedó po vsem mestu, da delaš vrlo in pridno, torej ne more biti drugače, prej ali slej moraš dobiti službo.“

„Službo? Te misli se kár iznébi, saj mi še prepisovat ne dadó! Gospod Trdina in svetovalec Pridanič sta že poskrbela, da mi ne zaupa noben dober človek. Ves svet me gleda sumnjivo; izgubil nisem le službe, nego tudi pošteno ime.“

„To sevéda je najhujše zlò“, odgovorí mati, „vendar ne zabi, da živí Bog, ki takó gotovo odkrije nedolžnost tvojo, kakor si nedolžen.“

„To je tudi jedina tolažba moja. Ako bi ne védel, da imam venderle vsaj jednega prijatelja,

ki mi gleda v srce in pozná mojo dušo, izvestno bi se bil že zgrudil pod težko nesrečo. Saj niti ne véš, kaj nas čaka, zakaj prebridke novice ti še nisem povedal, misleč, da odvrnem udarec od nas. Toda nič ne pomaga, zvedeti jo moraš in zató rajši prej nego pozneje.“

„Kaj pa?“ reče mati prestrašena.

„Prácej ti povém. Gospod Križan, kateri mi je posodil tisoč goldinarjev na hišo, povedal mi je predvčerajšnjim, da je moje dolžno pismo prodal svetovalcu Pridaniču, in le-tá mi je še tisti dan odpovedal posojilo.“

„Glej“, nadaljuje oče Koren, dočim je uboga žena kár blede od strahú, „svetovalec je ravnal podlo in nesramno. Bolje vé od nas, da se v sedanjih slabih časih hiše plačujejo slabo, da nikjer ni denarja in da torej ne morem dobiti novega posojila. Samó da bi se bridko osvetil, odpovedal mi je posojilo, in takó me izganja iz hiše, katera mi je ljubša, nego morem povedati, ker jo je že dôkaj stoletij vedno sin podedoval po očetu. Iskal sem denarja na pósodo, toda kdo bi mi posodil, ko vedó, da sem brez službe in bi niti ne mogel plačevati obrestij? Te štiri stene, kjer smo prebili toliko veselih dnij, prepustiti moramo sovražniku, ki me hoče popolnoma potisniti na tlá in me pogubiti z ženo in otroki. Bodisi, ljubi Bog ga že še dobí in pokliče na odgovor.“

„Ne takó“, reče mati in si otare solze, „sovražniku ne želí zlá, sicer bi bil prav takó

hudoben kakor on. Ne, ne! Hud je udarec, ki nas je zadél takó nenadoma, toda Gospod nam ne odvrne podpore in pomoči! Žalostno je, oh, takó žalostno, da nam vzemó ljubo hišico, ali nič se ne zгодí brez volje božje!"

Te besede očeta nekoliko umiré. Srčno dvigne glavo, stisne roko vrli ženi, pogleda ji ljubeče v okó in odgovorí: „Res je, kogar Bog ljubi, njemu dá dobro in pridno ženo, da ga spremlja v življenji! To vsaj je že sladek sad bridke bolesti, da čimdalje bolj spoznavam tvoje srce in se čimdalje bolj uverjam, kakó me je ljubi Bog blagoslovil po tebi. Obupali ne bodemo, On bodi naš ščit, kadar nas zaničujejo, preganjajo in žalijo vsi ljudje!"

Zvesta žena je bila potrtemu možu velik zaklad, toda Bog mu je dal še drugo radost, kate oba niti slutila nista. Ukrepala sta marsikaj za prihodnje dni in sklenila štediti, kolikor se bode le dalo.

Solnce se že močno niža, ko prideta na vrt Ana in Pavel, vesela, da nič takega. Svetlih očij stopita pred očeta in mater v hladnico.

„Oče, mati“, povzame Pavel, „ugenita, kaj imam v roki?"

Oče in mati se nasmehneta in zmajeta z glavo; oče tudi pravi, da bi bilo treba ugibati delj časa, predno bi ugenila.

„No, torej poglejta!“ vzklikne Pavel, iztegne pest in jo razklene le toliko, da se mu nekaj beli iz dlani.

„Ali si morda nabral belih kamenov?“ vpraša oče.

„Ne, nekaj boljšega.“

„No, torej povej, sinek, saj bi z materjo itak ne ugenila.“

Pavel se poredno nasmehne in pazno gleda očeta in mater, da bi videl, kakó bodeta iznenádejana. Počasi odprè roko, in glej, dva svetla srebrnika se zasvetita v nji.

„Za Bóga, Pavel, odkod imaš denar?“ vpraša mati, v prvem hipu bolj prestrašena nego vesela.

„Ali si ga našel?“ dostavi oče.

„Ne!“ reče presrečni deček. „Zaslužila sva ga pošteno, Ana in jaz; je li, tega ne veruješ? In vsak teden si lahko zasluživa toliko, ne da bi védel kakó, ako ti ne poveva.“

„Zaslužila sta ga?“ vpraša oče Koren jako iznenádejan. „Toda kakó li?“

Kakor bi bila samó čakala tega vprašanja, jameta Pavel in Ana hitro pripovedovati o gospodu Strelu, mreži za metulje in podobah, vender takó vihravo, da ne umeje oče ničesar. Samó toliko spozná, da sta si óna srebrnika pridobila poštenim pótem. Končno se pokaže, da sta v minulem tednu jako pridno uporabljala jutranje ure in pobarvala obilo ónih podob, katere sta prejela od gospoda Strela, da sta jih danes od-dala in dobila dva srebrnika zánje.

Svetlih očsij poslušata oče in mati tó pripovedovanje in se še bolj veselita požrtvovalne ljubezni svojih otrók nego denarja, katerega sta

si zaslužila takó pošteno. Objameta ju, in oče pravi ginjen: „Bog vaju blagoslovi! To je velika tolažba, katero mi je poslal Gospod, da me okrepi v trpljenji!“

„Vidiš li, oče!“ vzklikne mati vsa vesela, in radostna solza se ji zablestí v očéh, „ali vidiš, Bog pomaga, in njega blagoslov nas poživlja, ne da bi mogli vedeti, odkod prihaja!“

„Res, milost Gospodova je velika!“ odgovori oče.

Otroka, katerima se je toli popolnoma posrečilo iznenádejanje, ne veselita se nič menj nego oče in mati, in pravita, da bodeta prav takó pridno nadaljevala svoj posel.

„In jaz se bodem učil od vaju“, pravi oče Koren. „Ta stara roka, ki je takó dolgo držala peró, držala bođe tudi čopič, in takó si bodem služil vsaj nekaj, dokler mi Bog ne dá drugega dela.“

„In tudi jaz ne bodem držala križema rok“, pristavi mati.

„Ko bodemo dobro vajeni, izdelovali bodemo dvakrat toliko, kakor vidva sama, in dohodki ne bodo preslabi. Na teden štiri goldinarje — od lakote ne bodemo umrli in za obleko bođe tudi dovòlj. Le čakaj, Pavel! Ako tudi ni upati, da bi mogel drugo leto na visoke šole, leto je dolgo, in lahko se zgodí marsikaj, česar niti ne vemo. Zlasti upam, da se izkaže nedolžnost očetova, in potem je tudi konec vsi potrebi. Le potrpi!

Bog pomaga, in nič ni takó skrito, da bi ne bilo kdáj očito!"

Vsi so bili presrečni, da bi ne verjeli besedam máterinim. Marsikaj so ukrepali za prihodnjost in zidali v zrak zlate gradove, ali da govorimo resnico, samó ponižne hišice, in si niso želeli drugega, nego da bi jim ljubi Bog ohranil veselo srce in trdno vero.

Oče in mati sta se za nekaj dnij že do dobra privadila vsem skrivnostim in umetnostim barvanja in sta se izkušala z otrokoma, kdo bi hitreje in vender lično izdelal podobo. Gospod Strel je bil jako zadovoljen z delom in je obetal Pavlu vedno novih podob, ako ostane takó priden. Marsikateri teden so si služili celó nekoliko nad štiri goldinarje, in dasi niso mogli Bog vé kaj ž njimi, vender so zadoščali največji potrebi. Mati sevéda ni dobila novega krila, Pavel je moral v največji vročini nositi očetovo suktnjo, in oče sam je moral čimdalje umetneje privezovati zijoči podplat, ker ni bilo misliti na nove podplate ali čevlje, vender pa si videl v hiši odslovljenega pisarja zgolj zadovoljne obraze. Trdno so zaupali v Bogá, in ako je oče kdáj gledal preresno, rekla je mati: „Bog pomaga!“, in razjasnilo se mu je lice; hvaležno se je nasmehnil in ji stisnil roko. Ubožni so bili in venderle srečni, zakaj zadovoljnost se je naselila v njih srca.

Šesto poglavje.

Dedova podoba.

Najbolj, ali da govorimo prav, jedino to je bolelo družino našo, da ji ne bode mōči obdržati ljube hišice. Vsi razven matere so vzrasli v nji, in sléharni kotiček se jim je bil omilil. Dali bi vse, ako bi jim mogla ostati hišica. Oče Koren je bil celó pri svetovalci Pridaniči in ga je prosil, naj potrpi vsaj leto dnij ali dve leti, toda zlobni mož se ni dal preprositi. Kaj čudo, ako se je vrnil oče jako potrť! Mati je morala dobro tolažiti, da se je zopet upokojil. Bil je celó trikrat, desetkrat pri vseh znancih svojih, ali nikjer ni dobil posojila. Čimdalje bolje se je bližal dan, ko iztirajo družino iz domače hiše, in žalostno so gledali prijazne stene, med katerimi so prebili toliko veselja in toliko bridkosti, kakor je ravno hotel ljubi Bog.

„No, otroci,“ reče nekega večera oče Koren, ko se vrne domóv, „stanovanje sem najel, in jutri se preselimo.“

„V božjem imeni,“ odgovorí mati po kratkem molku, ko je vse obšla tiha žalost, „nosimo udano, kar se ne dá izpremeniti. Dasi bodemo pogrešali marsičesa, sósebnó vrtiča, saj se človek privadi vsemu, zakaj ne razmerno takó majhni izgubi.“

„In kam pojdemo, oče?“ vpraša Pavel.

„Ven pred mesto,“ odgovorí le-tá. „Ti mati, pa ne toži preveč zaradi vrta, saj bodemo imeli

drugega. Sevéda ga je treba šele obdelati, ker je jakó zanemarjen. Gospodar óni hišici je trgovec Semen; ker je ne rabi, dal jo je prav po ceni.“

„Poznam jo,“ vzklikne Pavel. „Nekoliko dalje je še od hiše gospoda Strela, in kadarkoli sem bil tam, zaprta so bila okna. Lepa ni, toda v prav lepem kraji sredi zelenja, in razgled je dôkaj lep.“

„Najemnina je izvestno majhna,“ pravi oče, „in to je za sedaj najbolje. Gospod Selan zahteva le dvajset goldinarjev na leto, in te bomo že plačevali, ako nam dá Bog ljubo zdravje.“

Govorili so še več o hišici, in Pavel je razkladal marsikaj, kakó jo brez troškov, samó s svojimi rokami, polagoma uredí prav prijetno. Oče in mati sta iz početka poslušala le na pol, ker sta imela svoje misli, pozneje pa so ju zanimali Pavlovi načrti, in napósled sta tudi jela govoriti. Takó so se razgrelí čimdalje bolj in se že nekako zanimali za novo stanovanje. Ko so šli spat, žal jim je bilo sevéda po domači hiši, vendar že ne toliko kakor prej.

Drugo jutro zarano se začnó pripravljati za selitev. Oče je šel v novo stanovanje, da bi odkazoval, kam postavljati pohištvo, mati pa je ostala domá, da bi nadzirala selitev. Ana ji je pomagala; delavec je vozil težko pohištvo v novo hišo, Pavel pa je prenašal ložje stvari. Proti večeru je bilo vse urejeno, in oče se je vrnil s Pavlom, da se poslovita od hiše. Vsi gredó še

jedenkrat skozi vrt in sobe, žalostni, da nikdar več ne prestopijo tega praga.

Solnce je že na pol zatonilo, njega poslednji žarki so se lesketali po sobi, iz katere sta se počasi odpravljala oče in mati. Jeden žarek se je še jasno svetil na majhni podobi precēj visoko na zidu katero so popolnoma pozabili.

„Podoba, oče!“ pravi Pavel, „podoba dedova! To moramo vzeti s seboj!“

Oče in mati se obrneta in pogledata na podobo, še vedno razsvetljeno.

„Res, ta ne smé ostati tukaj, dasi je vzdana,“ pravi oče. „Vidita, ded nas gleda kakor očitaje, da smo ga pozabili. Hitro prinesi dleto in kladivo, Pavel, jaz pa grem k sosedu po lestvico.“

Dleto, kladivo in lestvica, vse je hitro pri rokah, in oče stopi na lestvico, da bi oprezno vzel podobo iz stene. Toda nikakor je ni mōči sneti takó, da ne bi okrušil zidú.

„To je vender neprijetno,“ méni oče in povesi roko. „Tri goldinarje bode stalo, da zopet popravimo zid, in denarja nimamo preobilo. In vender se mi upira pustiti podobo, katero surova roka skoro pobeli ali do cela uniči.“

„Ne, oče, nikar je ne pústi,“ prosi jootroci, in celó varčna mati pravi, da je bolje dati tiste goldinarje nego lično podobo, toli star in častit spominek,

„Mislim, da bode veselilo deda še na onem svetu, ako takó častimo njega spomin. Snémi podobo, ljubi mož!“

„No, kakor hočete,“ velí oče in se loti dela. „Meni samemu bi bilo žal, ako bi jo pustil zaradi tistih krajcarjev.“

Krepko in vendar oprezno, da ne bi poškodoval okvira, tolče na steno, in kamenčki in drobci apna padajo na tlà. Nedolgo, in okvir se le še rahlo drží zidú; z dletom, katero potisne oče med steno in okvir, izdere jo popolnoma. Kàr zapraší se izpod nje.

Hitro skoči Pavel po klinih navzgor, vzame podobo in stopi oprezno nizdolu. Zdajci ga osupne splošen vzklik.

„Kaj pa je?“ vpraša začuden.

„Velika luknja je v zidu,“ pravi oče, „vsa je pozidana — toda kaj je to?“

Osupel umolkne in seže v dolbino, kjer se je prah že polegel. Zdajci potegne iz nje zaprašen popír, na katerem se nekaj bere; sevéda je že vse obledelo od starosti.

„Kaj je, oče? Kaj je?“ vprašajo mati in otroci.

Oče hitro pogleda na popír in seže potem iz nova v luknjo, iz katere potegne precèj veliko usnjato mošnjó.

„Čudno, otroci! Pavel, odlóži podobo, da se ne pokvari, in potem vzemi mošnjó. Zdí se mi, da jih je še več.“

Lahko si mislimo, kakó hitro je slúšal Pavel in kakó pozorno so gledali mati in otroci na očeta in v dolbino. Takó začudeni so bili, da niti niso dosti vzklikali, ko je oče potegnil iz zidú še petnajst mošenj, prav takih, kakeršna je bila prva.

„Sedaj ni nobene več,“ pravi oče. „Sedaj pa tudi poglejmo, kaj pomeni vse to; mislim, da nam natanko pové ta list. Toliko je res, da so vse možnje polno denarja, saj smo čuli, kakó je žvenketalo v njih. Vpraša se le, koliko je v možnjah, kakó so prišle v zid in čegave so.“

„Čegave li? Naše!“ vzklikne mati veselo. „Našli smo jih v svoji hiši, torej ni dvojbe.“

„To ni kar takó,“ odgovorí oče Koren, ki je v tem že stopil z lestvice in šel k oknu. „Ta list je pisal moj prednik in morda je odločil denar popolnoma drugače, nego si želimo in upamo.“

„Čemú bi ga bral?“ reče mati hitro. „Raztrgaj ga.“

„Ali res misliš takó?“ vpraša oče, in čelo se mu naguba. „Ali res misliš takó, mati?“

Mater je prevzela strast le hipoma; zdajci spozná, kakó je nje zahteva grešna in krivična, in zardí se do čela.

„Oprósti mi!“ reče tiho. „List se mora prebrati, in ako denar res ni naš, sevéda ga ne smemo obdržati.“

„Prav takó, ljuba žena,“ pravi oče in ji krepko stisne roko. „Poštenost traje najdelj! In sedaj, ko vemo, kaj storiti z zakladom, posku-

simo prebrati obledele te vrste. Ako je denar naš, no, od srca bodemo hvaležni Bogú, da smo o pravem času odkrili skrivnost; ako ni, ne bode nas tolikanj bolela prevara, ker smo dovòlj pripravljene nánjo.“

Mati in otroci zadržujejo sapo, ko stopi oče k oknu, da bi prebral pisanje. Dobro, da je še dosti svetlo za čitanje! Mirno bere oče in se le časih nekoliko ustavi, kadar so besede prenerazločne: „Bogú priporočam vsakogar, kdor kdàj bere te vrste. Če jih dobí sin, ki je sedaj daleč na vojski proti Turkom, ali če jih dobé njega nasledniki, veselé naj se temu, kar sem prihranil. Ako pa tujec najde dolbino, v katero polagam te vrste, in ako je poštenjak, poišče naj moje dediče, da jim izročí dedščino. Ako ne storí takò, zakriví tatvino, za katero ga kaznuje Gospod in vest.“

Pomembno pogleda oče mater, iz nova zardele, in bere dalje.

„Jaz, Gregorij Koren, pisar pri častnem starejšinstvu tega mesta, polagam svoje imenje v to dolbino, in sicer zatò: Sovražnik je samó še sedem milj od našega mesta in jutri pride baje plenit in morit, kakor mu je to zlá in grešna navada. Zategadelj hočem skriti težko pridobljeno imetje njega razbojniškim rokam, da ga prejme kdàj pozneje óni, komur pripada po človeški in božji pravici. Drugi vzrok, zakaj ravnam toli oprezno, to je ta, ker sem star mož, katerega Bog lahko vsak dan pokliče k sebi. Ako bi v

teh nevarnih časih, ko nam grozi sovražnik, izročil prihranjeni denar drugim rokam, nič bi ne bil varnejši, nego pri meni. Zató ga rajši polagam na ta varni kraj in upam, da po božji skrbi že kdaj pride v prave roke. Torej priporočam vse božjemu varstvu in želim od srca, da bodi moja skrbnost v prid ljubljenu sinu mojemu ali njega naslednikom. Bog jih varuj vse skupaj! Pisano dné 15. septembra 1648. leta. Gregorij Koren, mestni pisar.“

„Oh, oče!“ vzklikne mati in objame svojega možá, „glej, Bog pomaga! Razodel je, kar je bilo skritega, in blagoslov pradedov se je izpolnil. Kolika nepričakovana sreča!“

„Res, velika sreča!“ odgovori oče Koren ginjen, dočim otroci vriskaje hvalijo častnega prednika, ki je toli oprezno skrbel za prihodnjost. „Gregorij Koren je bil naš pravi ded, in brez dvojbe je zaklad moj, ker sem njega jedini naslednik. Kakó je dobro, mati, da smo prebrali ta list! Sedaj se z mirno vestjó veselimo sreče svoje. Poštenost traja najdelj, tó vidimo iz nova prav jasno; otroci, ne zabite tega pregovora, dokler vam Bog dá življenje! Zahvalimo Gospoda, da nas je razveselil toli čudovito!“

„In ali sedaj ne zapustimo ljube svoje hišice?“ reče Ana po nekaterih hipih tihe ginjenosti. „Oh, kakó bi bilo to lepo! Pavel, ako bi tudi odslej posedali v naši hladnici in se igrali in razgovarjali — koliko veselje!“

„Poglejmo, ali bode dovòlj denarja,“ reče oče. „Svetlo je še dovòlj, da ga preštejemo, in zato ne odlajšamo. Razveži mošnje, Pavel!“

Te zapóvedi pač ni bilo treba ponavljati. Hitro razveže deček vrečice in strese denar na okno. Oče in mati štejeta, in glej v vsaki mošnji je natanko sto goldinarjev, takó da znaša ves zaklad tisočpetsto goldinarjev.

„No, otroci,“ izpregovorí oče veselo, „to je pet sto goldinarjev več, nego potrebujemo. Poleg tega, da nam ostane hišica, tudi lahko izpolnimo željo, katero gojí sósebno mati in ti, ljubi Pavel! Menda že veste, kaj mislim, saj se vam veselje kàr sveti iz očj!“

„Sevéda vép!“ vzklikne Pavel in objame očeta, dočim ju gleda mati z radostnim nasmehom, „dovoljuješ mi, da se ne izneverim svojim knjigam in da se lahko učim.“

„Takó je, in z božjo pomočjó se tudi uresniči,“ odgovorí oče in ga poljubi na čelo.

„In ali je še čas, da plačaš dolžno pismo, ljubi mož?“ vpraša mati skrbno, ker se je hipoma domislila, da so našli zaklad morda prepozno. „Ali te svetovalec ne more prisiliti, da mu pustiš hišo?“

„Ne, mati, tega ne more,“ odgovorí oče. „Hvala Bogú, še je zakon in pravica na svetu, in ako grem jutri k našemu preganjalcu in sovražniku ter mu plačam dolžnih tisoč goldinarjev, nič mu ne pomaga: izročiti mi mora dolžno pismo bodisi iz lepa ali iz grda. Jutri opóldne bi bilo

sevéda že prepozno, zakaj ob desetih bi mu sodišče priznalo našo hišico.“

„No, hvala Bogú, da je še o pravem času uničil zlè nakane hudobnega možá!“ vzklikne mati iz polnega srca, in oče in otroci ji pritrdé prav takó veseli. Sklenili so prenočiti v najeti hiši, ker so že postelje in vse pohištvo postavili vánjo. Drugo jutro pa bi se précej preselili nazaj v staro hišo in iz nova vzdicali podobo dedovo v večen spomin. Denar zopet denejo v vrečice, in s tem zakladom gré osrečena družina končno iz hiše, toda popolnoma drugačnega srca, nego se je bala zjutraj. Mirni ležejo vsi k pokoju in od vsega srca zahvaljajo Bogá, predno zaspé. Spali so lahko in sanjali prijetno. Toda že so se zbirali novi oblaki nad njimi; nihče ni slutil, kakšen udarec jim bode še prebiti, toli hud, da jim bode treba vse vere v pravičnost in usmiljenost božjo!

Sedmo poglavje.

Tatvina.

Toliko da je posijalo solnce v hišico, kjer je počivala Korenova družina, bilo je že vse živo v tesnih prostorih. Vsi so tolikanj hrepeneli po starem dômu, da so se že zarano pripravljali za novo selitev. Delavca, ki je pomagal že včeraj, poklicali so zopet, in ko je vzel proti deveti uri

oče Koren palico in klobuk, da nese svetovalcu Pridaniču ónih tisoč goldinarjev, bila je selitev že na pol dovršena.

„Le pridno delajte, dokler se ne vrnem,“ velf oče pri slovesi. „Dolgo se ne bodem mudil in ako se vrnem o pravem času, kakor upam, lahko že zopet kósimo v stari hiši.“

Vsi obetajo, da ne bodo počivali, in lahkega srca, dasi s težkim žepom, napotí se oče Koren k svetovalcu. Skoro stojí pred sovražnikom svojim.

„Ako mislite,“ povzame svetovalec osorno, „da me preprosijo tožbe in vzdihí, motíte se. Ne govorite po nepotrebnem, pred sodiščem bodeva govorila za četrť ure, in tam zaslišíte, da se morate še danes preseliti iz hiše.“

„Preselil bi se že bil, gospod svetovalec, ako bi se ne bilo primerilo nekaj, da se mi ni treba“, odgovorí oče Koren mirno. „Prišel Vas nisem prosit usmiljenja, zakaj dobro vém, da bi bilo zastonj, ampak dolžnega pisma Vas prosim, za katero Vam prinašam v gotovini tisoč goldinarjev.“

Oče Koren potegne težke možnje iz žepa in potrka ž njimi na mizo. Nató jih razveže, vzame trde srebrnike, našteje jih in reče, veselo gledaje na mali zaklad: „Gospod svetovalec, tukaj je denar, in sedaj prosim dolžnega pisma.“

Kaj je svetovalcu rojilo po glavi, ko je oče Koren našteval denar, tega ni móči povedati; ali kdor bi ga bil opazoval natančno, bral bi bil marsikaj z obraza njegovega. Najprej je bil silno

jezen, da se je oče Koren umeknil njega osveti; obraz mu je bil sedaj rmen in rjav, sedaj zelen od togote, in oči so se mu bliskale takó srdito in gledale takó hudo na Korena, ne slutečega ničesar, kakor bi ga hotele predreti. Zdajci pa izgine jeza in se umakne zlobnemu veselju. Spadčena usta se mu raztegnejo na prikliznjen smeh, in gubé na čelu se mu zgladé. Škodoželjno gleda poštenega pisarja in mu prihlinjeno prijazno potrka na rame.

„Ej, ej,“ reče mu, „res morate biti pošteni, ker ste venderle dobili denarja. Kdo je pa bil tisti, ki Vam je zaupal toliko vsoto?“

„Posodil je ni nihče,“ odgovorí oče Koren suhotno. „Rajni praded mi jo je dal.“

„Kaj vraga, kakó li?“ začudi se svetovalec.

Oče Koren, ki ni imel nobenega povoda, da bi mu kaj prikrival, pové odkritosrčno, kakó ga je srečni dogodek rešil iz stiske. Svetovalec ga posluša s čudnim nasmehom.

„Ali res mislite, da Vam verjamem?“ reče napósled in mu hudobno namežikne. „Kaj pak! Pomagal Vam je dober prijatelj, ki neče, da bi se ga imenovalo, in sedaj ste si izmislili pravljico, prečudno, da bi jo Vam kdo verjel.“

„Gospod svetovalec,“ pravi oče Koren in mu pogleda takó krepko v oči, da jih mora osramočen povesiti, „Vi menda najbolje veste, ali sem pošten ali ne. Saj ste se prepričali, da staremu Korenu ni posla z lažmi in sleparstvom. Sploh pa si mislite, kar Vam je drago, samó dolžno

pismo mi vrnite. Najin posel je dognan, in drugače se nečem baviti z Vami.“

Svetovalec je na videz jako mirno požiral grenke besede, s katerimi ga je pital oče Koren, toda razsrjen je bil nepopisno. Vzel je dolžno pismo iz listnice, dal ga očetu Korenu in mu z lažnivimi besedami želel sreče, da je še o pravem času našel mali zaklad.

Oče Koren hoče hitro oditi, toda svetovalec ga pridržuje in ga navidezno sočutno izprašuje mnogokaj, takó da mu mora odgovarjati, ako neče biti neuljuden. Vender je jako vesel, ko prestande čudno izpraševanje. Skrbno spravi dolžno pismo, prikloni se lahno, priporočí se prijaznemu spominu in odide, da bi pomagal družini pri selitvi, kakor je obetal.

„Sevéda se te bodem spominjal,“ mrmrá svetovalec s porogljivim smehom in zlobno iskrecih očij, ko se zapró vrata za poštenim pisarjem. „Skoro spoznaš, da te nisem pozabil, in predno si misliš, začutiš roko mojo na sebi. Le potrpi, črv, ki si upaš proti meni obračati želo svoje! Iz hiše te nisem mogel pregnati, toda dam ti drugo stanovanje, ki ti bođe prijalo še menj nego nočišče pod milim nebom — pod tabo zgolj mrzla zemlja, nad tabo zgolj hiteči oblaki.“

Svetovalec stopa nekoliko časa zamišljen po sobi, mane si časih od notranjega veselja roke, razteza usta na porogljiv škodoželjen nasmeH in mrmrá med zobmi; „Takó pojde! Krasno! Dobro, da je našel zaklad, katerega se toli veselí.

To odvráča vso sumnjo od mene, in da bodo sumnjali njega, za to že poskrbim. Le potrpiamo nekoliko dnij! Toda muditi se nečem.“

Rekši pozvoní, in v sobo stopi služabnik, kateremu nekaj naročí. Za četrť ure se vrne služabnik s človekom, ki ni videti kaj prikupen. Obleka mu ni dosti boljša od beraške, blede mračni obraz in zviti pogled pa naznanjata, da mu ne bije nedolžno srce pod raztrgano suknjo.

„Primož,“ nagovori ga svetovalec, ko je skrbno zaprl vrata, da bi ju nihče ne videl in ne slišal, „ali si zadovoljen s sinočnim plenom?“

Nagovorjenec se zareží in prikima. „Tisočosemsto goldinarjev je lep denar; ako imate zopet kaj, zanesite se náme!“

„No, to je prav, zató sem te tudi poklical. Vém za majhno opravilo, ki nikakor ni nevarno, in če se ti posreči, računjaš lahko na nekaj sto goldinarjev. Ali hočeš?“

„Zakaj ne?“ odgovori mož z ostudnim smehom. „Le govorite.“

Svetovalec ga potegne v najskrajnejši kot in mu nekaj šepetá na uhó. Primož ga potrpežljivo posluša, časih prikima in napósled reče: „Dobro. Jutri čujete o meni, in potem?“

„Potem ti dam dvesto goldinarjev.“

„Prav. Z Vami se rad bavi človek naše vrste. Malo nevarnosti in visoko plačilo — obesiti bi se dal za Vas, gospod.“

Svetovalec se priljudno nasmehne in mu izročí pest popirjev, katere je poiskal v skrinji,

zaprti s šestimi ključanicami. Nató odprè vrata, Primož dene popirje v žep in odide, ko mu je svetovalec še priporočil, naj bode oprezen.

„Sedaj si pogubljen,“ mrmrá za njim. Koga je mislil, to skoro vidimo.

Bilo je o polnoči tega dné, ko se je v blede mesečini preplazil človek do Korenove hiše. Vsi Korenovi so bili takó trudni, da bi jih niti grom ne bil vzbudil. Oni človek lahko potrese zaprte naoknice in tiho zakolne, ko se ne udadó. Nató gré k vratom in pritisne za kljuko; tudi vrata so zaprta.

„Nič ne dé,“ mrmrá med zobmi, „ako le niso zapahnjena znotraj. Bodemo videli.“

Rekši seže v žep raztrgane suknje, potegne snopič ponarejenih ključev iz njega in odpira vrata. Dolgo časa se trudi zaman, toda napósled zaškriplje ključanica, in vrata se odpró.

„Aha, sedaj je prav,“ reče zadovoljno, potegne majhno svetilko iz žepa in jo prižgè. Nató zaprè zaklopa te svetilke, da sije le ozek žarek iz nje, sezuje se, pustí čevlje pred vrati in se splazi v hišo. Tiho stopa po pesku kakor mačka in ko pride v vežo, odprè svetilnico le toliko, da spozná vrata v sobo. Nekoliko zaškripljejo, ko jih odprè, toda hitro sune vánje, stopi v sobo in obstane z glavo naprej, pozorno poslušaje. Nekaj hipov mine, vse je tiho, takó da čuje celó uro na steni. Zdajci prestopi prah, gré v sobo in posveti po nji. Nikogar ni v nji, in vrata do izbice Korenove so zaprta.

„Takó je prav,“ zamrmrá neznanec in raztegne usta na tih smeh. „Delo bode skoro zvršeno.“

Brez strahú odprè sedaj zaklopa popolnoma in posveti ob zidu. Ondu je že zopet vzdidana podoba dedova, in videti je, kakor bi davno umrši mož resno gledal na tujca.

„Oj, ti mi ne storiš ničesar,“ sikne le-tá in se zopet zasmije. Ko si vse dobro ogleda, reče: „Dobro, vse dobro! Apno je še mokro, in podoba se dá sneti iz lahka. Hitro si zaslužim dvesto goldinarjev.“

Tiho pristavi mizo k zidu, stopi nánjo, izdere z dletom podobo brez šuma iz dolbine, položí v zid pest popirjev in dene podobo iz nova pred odprtino. Spretno zamaže potem okvir z mokrim apnom; niti najbistrejše okó ne bi zapažilo, da je bila podoba vzeta iz stene. Nató stopi z mize, postavi jo tiho na prejšnji prostor, skrbno pobere apnene drobce, ki so padli na tlà, dene jih v žep, vzame svetilko in se splazi iz sobe. Vrata potisne takó spretno za seboj, da se le malo sliši, ko se zaprè kljuka. Potem gré iz hiše, zaprè vrata s prejšnjim odpiračem, obuje se, ugasí svetilko in brezskrbno odide.

„To se je dobro posrečilo!“ reče sam v sebi in se glasno zasmije, ko se ni več bati nevarnosti. „Zadovoljni bodete z mano, gospod svetovalec, in ónih dvesto goldinarjev mi bode rabilo prav dobro. Lep posel to, ako je človek tat. Da

bi le šlo vselej takó po sreči, kakor nocoj in sinoči!"

Za bližnjim oglom izgine, napoti se po ozkih ulicah, in skoro utihnejo njega koraki v dalji. Vse je mirno po mestu, samó nočni čuvar kliče svojo uro. Nihče ni videl malopridnika, ki je skrivàj vlomil v hišo Korenovo, in sicer ne da bi kàj ukradel, nego da je nekaj prinesel vánjo. Kakšen li je bil njega namen ali prav za prav namen svetovalčev?

Osmo poglavje.

Očeta Korena zapró.

„Oče,“ pravi prihodnjega dné Pavel, ko stopi po šoli ves razvnet v sobo, „pomislite, sinoči ali predsinočnim so okradli notarja gospoda Trdino. Ker ga včeraj ni bilo domá, zapazili so tatvino šele danes. Vse mesto govori o nji. Gospod Trdina je baje ves brezupen, ne samó zaradi denarja, dasi mu je ukradenih nad tisoč goldinarjev, nego zaradi jako važnih listín, katerih niti ni móči nadomestiti ali poplačati z denarjem.“

„Kaj praviš?“ vzklikne oče Koren prestrašen. „Listíne so mu ukradli? Ni mogoče! Kaj pa bi tatovi ž njimi? Morda nisi prav slišal.“

„Prav dobro sem slišal. Govorili so celó o listíni, ki prav za prav niti ni notarjeva, nego

svojina mlade grofice, katere ime sem pozabil. Uboga grofica je baje vsa zbegana, zakaj ako ne dobí listíne nazaj, izgubí pravdo in vse imenje. Prav res, oče, takó sem slišal.“

„Listíno,“ mrmrá oče, in strašen sum ga obide — „listíno grofice Črninove so —“

„Dà, dà, grofice Črninove,“ reče Pavel, „Črninove, takó so dejali.“

„Torej res? Ali je mogoče, da je svetovalec toli hudoben in celó krade? Ne, to ne more bit!“

„Ukradli so jo, to je gotovo,“ zagotavlja Pavel. „In o listíni grofice Črninove so govorili, to je takisto res. Toda kdo je tat, ne vé nihče, tudi ne sumničijo nikogar.“

„Sam grem pogledat in vprašat,“ pravi oče Koren odločno ter vzame klobuk in palico. „Kadar se vrne mati s trga, povej ji, kar si slišal, in reci ji, naj premišlja o tej tatvini, ker bi pozneje rad govoril ž njo. Ne pozabi, je li, da ne bodeš?“

Pavel mu obeta, in oče Koren hitro odide v pisarnico gospoda Trdine.

„Gospoda Trdine ni domá,“ reče mu jeden izmed pisarjev, „šel je na policijo.“ Toda isti pisar mu do cela potrdi novico Pavlovo in mu pokaže okno, skozi katero so prišli tatovi. Pokaže mu tudi siloma razbito železno blagajnico in omaro, iz katere so vzeli óne važne listíne. Čudno, da te omare niso razbili, nego jo lepo odprli in zopet zaprli. Vzeli so iz nje do malega vse listíne in pustili samó kùp starih knjig v spodnjih predalih. Molčé zmaje oče Koren z glavo.

Kdor je kradel, moral je precèj dobro poznati pisarnico gospoda Trdine, to je bilo jasno. Zakaj razven omenjene omare in blagajnice ni bilo poškodovano nobeno pohištvo. To ni malo omajalo suma Korenovega do svetovalca Pridaniča. Kakó li bi takó dobro poznal vso pisarnico? In poleg tega ta nesramna tatvina! Oče Koren je dobro védel, da je svetovalec jako imovit, in dasi je bilo lahko misliti, da je ukradel listíno, do katere mu je bilo toliko, vendar ni bilo verjeti, da bi vlomil v blagajnico zaradi peščice denarja. Saj bi bilo brezpametno, da bi se še mudil pri blagajnici, ko je dobil listíno, ker bi moral blagajnico odpirati delj časa nego omaro in bi bilo vrhu tega nevarno, da ga kdo ne zasači.

Oče Koren je dvojil in ni védel, kaj storiti. Zdela se mu je dolžnost, da bi vsaj gospodu Trdini razkril svoj sum, toda nevarno in neoprezno bi bilo sumničiti visokega gospoda, ki izvestno ni prišel krast denarja. Končno sklene, da se pogovori z razumno ženo svojo, in se vrne domóv.

Na kratko razloži materi ves dogodek in jo vpraša: „Kaj storiti?“

Mati podprè glavo in nekaj časa ugiblje.

„Čuj, ljubi mož,“ reče napósled, „kaj li, ako bi bil svetovalec nalašč vlomil v blagajnico, da odvrne sum na kakšnega sleparja ali tatú? Ako misliš, da je zmožen nepoštenega dejanja, móči je tudi misliti, da ga je zvršil oprezno, kolikor se je dalo.“

„Res, ljuba žena, takó je bilo!“ vzklikne oče Koren iznenádejan. „Glej, glej, ne bi bil verjel, da mi takó hitro pokažeš pravi pot! Dasi ne morem trditi, da je svetovalec tat, vender ga zopet sumnjam na vso moč in ako bi govoril resnico, rekel bi: Prepričan sem, da je tat! Mnogo mu je do listíne, kakor si se prepričala iz njega pisem in obetov. In kdor more poštenjaka s takšno vado vabiti s pravega pota, lahko storí še kaj hujšega. — Toda kaj sedaj?“

„Ej, to ti mora biti vender že jasno! Gospodu Trdini moraš razodeti svojo sumnjo, in potem naj storí sam, kar se mu vidi potrebno.“

„Toda ali si ne bode mislil, da ravnám takó le iz sovraštva do svetovalca?“

„Morda, ali pa tudi ne. Vsekakor nam mora biti več do naše dobre zavesti, nego do ljudij. Ako za svoje dejanje lahko odgovarjaš Bogú, koliko lože odgovarjaš ljudem!“

„Res je,“ pritrđi oče Koren odločno. „Zgòdi se pravica, ako tudi bi se podrl svet! Če sumnjam po krivici, oprostí mi Bog, toda očitati si ne morem ničesar, ako poslušam glas vestí in razložim gospodu Trdini vse, kar vém in mislim.“

Précej po kosilu odide oče Koren h gospodu Trdini, ki je bil ob tem času vselej domá. Dasi ga vzprejme gospod Trdina jako neprijazno, vender mu pové vse, kar mora vedeti. Ko umolkne, misli, da mu bode hvaležen mož, ki mu je vzpričo nepravičnega suma vzel kruh. Toda gospod Trdina ni bil kár nič hvaležen, nego srepo je pogledal

nekdanjega pisarja in dejal hladno: „To je jako drzno, da sumničite splošno čislanega gospoda; vender, videli bodemo. To vsaj Vam obetam, da Vas obvestim précej, ko bode vsa ta stvar nekoliko jasnejša.“

Očeta Korena jako užali to osorno vedenje nekdanjega gospodarja. Molčé vzame klobuk in odide. Zdajci se odpró duri postranske sobe in h gospodu Trdini stopi — svetovalec Pridanič.

„Ali ste čuli?“ vpraša gospod Trdina.

„Vse,“ reče svetovalec in se priliznjeno nasmehne.

„Dobro! Torej veste, da je po mojih mislih tat zasačen. Slaba vest ga je prignala sèm, da bi odvrnil sumnjo od sebe. Kâr nič ne dvojim, da bi ne bil zvršil zločinstva. Onih tisoč goldinarjev, katere Vam je plačal včera, to, da dobro pozná pisarnico, ne razbita temveč odprta omara — vse govori toli jasno proti njemu, da niti misliti ni drugače. Denar je ukradel, da si pomaga iz stiske, in listíno je vzal s seboj, da se osveti, ker sem ga odslovil. To je jasno kakor beli dan.“

„Kakor beli dan,“ pritrđi svetovalec. „Da ga ni kâj prida, to kaže pismo, kjer mi obeta listíno, katere sploh ni, ali katera je le ponarejena.“

„V tem se motite, gospod svetovalec! Listína je, poñarejena ni in se že zopet najde.“

„Bodemo videli,“ reče svetovalec in si mane roke, dočim mu porogljiv smeh razteza usta.

„Toda kaj ukrenete s starim grešnikom, s Korenom?“

„Premišljaj bodem. Dasi bi mu rad prizanesel zaradi prejšnjega, res poštenega službovanja. Tožiti ga moram venderle, da dobim vsaj listino.“

„Prav takó. Kdor bi prizanašal takim sleparjem, grešil bi proti Bogú in ljudem.“

Po teh besedah odideta, in svetovalec se priporoči nenavadno vesel. Še na cesti si mane roke in mrmrá neumevne besede, takó da se ljudje ustavljajo in začudeni gledajo za njim.

Tisti večer sedi oče Koren jako dobre volje domá, zakaj prebil je že bolest, katero mu je povzročilo vedenje nekdanjega gospodarja. Saj je zvršil svojo dolžnost — kaj zató, ako ga je poplašal z nehvaležnostjo!

Ura je malone deset, ko se začuje spodaj trkanje in nekdo zakliče, naj se takoj odpre.

„Kdo neki prihaja takó pozno in hrupno?“ pravi oče Koren. „Pavel, pojdi in odpri!“

Pavel odloži čopič, s katerim je pridno barval ves večer, in skoči v vežo, kjer odpre hišna vrata. Pet oboroženih redarjev stopi v hišo; vsi hité mimo Pavla v sobo. Ondu se postavita dva k vratom, dva pa hitita z vodnikom proti očetu Korenu.

„Kaj pomeni to?“ vpraša le-tá menj prestrašen nego osupel, dočim sedé mati in otroci blede pri mizi. „Gospod, kakó se upate pridreti v pokojno hišo in motiti mir nedolžne družine?“

„To zveste précej,“ odgovorí načelnik osorno. „Jetnik ste in se mi ne ganete z mesta. Hišo so obkolili moji redarji; nikar torej ne poskušajte ubegniti, sicer bi bila kazen še hujša.“

„Toda, moj Bog, kaj sem zakrivil?“ vpraša oče Koren, dočim otroci glasno jokajo in ga mati trepetaje objema. „Kdo me more dolžiti pregrehe?“

„Mir!“ zapové načelnik. „Skoro se pokaže, ali ste res takó nedolžni, kakor se delate.“ In proti podložnikom svojim obrnjen pravi: „Preiščite hišo! Pazite na sléharni kot.“

Ko še vsi strahoma čakajo, kakó se zvrší ta dogodek, slušajo redarji zapóved načelnikovo, in čuje se, kakó iztikajo po hiši. Za četrť ure se vrnejo, češ, da niso našli ničesar sumnivega.

„Dobro,“ reče načelnik, „preiščimo torej še to sobo.“ Nató se obrne k očetu Korenu: „Ali poveste drage volje, kje ste skrili svoj plen, ali naj dam vpričo Vas pregledati vse?“

„Plen? Skril? Kaj hočete reči?“ odgovorí oče Koren razžaljen. „Ali mislite, da sem tat, slepar? Mati, daj hitro ključe vseh skrinj in omar! Naj delajo gospodje, kar hočejo, saj se vidi, da se mora pravica umekniti sili. Skrbel bom že, da se mi popolnoma zadostí. Ne boj se, ljuba žena! Nedolžni smo, in kazen zadene njega, ki nas je obrekoval in sumničil. Miruj; kaj bi jokala?“

„Prav govoriš,“ reče mati in si otare solze

Bleda toda mirna podá načelniku ključe, in le-tá précej odprè vse zaboje in omare ter iztika po njih. Sevèda ne najde ničesar sumnivega in zató se vède nekoliko uljudneje.

„Preiskava ni pokazala ničesar,“ reče sedaj, „vender, dasi mi je žal, zapreti Vas moram. Povelja so mi jako natančna. Ne upirajte se torej, da ne bodedo rabili sile. Naprej — toda stoj! Kaj je to? Podoba — vzdana v steno — apno še mokro — ali je morda tukaj skrivišče, in ali smo venderle prevarjeni?“

„Prepričajte se samí!“ odgovorí oče Koren, ponosen na svojo nedolžnost.

Načelnik ga ostro pogleda, nekoliko pomišlja, vender pa zapové sneti podobo. Hipoma jo snamejo, in vsi vzkriknejo, ko potegne redar iz dolbine zavitek raznih popirjev in ga dá načelniku. Ta ga hitro pregleda in se zaničljivo ozrè po očetu Korenu.

„Sedaj ni treba več tajiti,“ reče osorno, „hudodelec je zasačen. Zvežite ga; kaj bi se vam smilil.“

„Dobrotni Bog, kakó so prišli ti popirji semkaj?“ vzklikne mati bleda in prestrašena.

„To vé jedini Bog in zločinec, ki jih je položil v zid!“ odgovorí oče Koren bolestno, dasi trdno. „Miruj, žena, mirujte, otroci! Bog pomaga! On vé, da sem nedolžen, On izpriča nedolžnost mojo vsemu svetu! Mirno grem v ječo, vesel se vrnem iz nje. Ne jokajte se in ne zabite tolažila máterinega: ‚Bog pomaga!‘“

Jokajoč in ihtèč obkolijo mati in otroci očeta, kateri jih blagoslovi bled toda mirnega obraza ter jih napósled objame in poljubi. Potem se dá udano zvezati in gré, napósled iskreno pogledavši družino svojo, trdnih korakov iz sobe. Mati, otroci hočejo za njim, toda načelnik jim ostro zabrani, in takó morajo ostati težkega srca v hiši. Očj niso zatisnili to noč, toda zaupali so v Bogá, in mati je šepetala: „Bog pomaga!“ Otroci pa so sklenjenih rok ponavljali: „Bog pomaga — On bode naš oče!“

Deveto poglavje.

Bog odkrije zločinstvo.

Minilo je štirinajst dnij, in še vedno je bil oče Koren v ječi, in še vedno ni bilo upanja, da bi se razkrila njega nedolžnost. Vse je pričalo proti njemu: listíne, katere so našli za podobo in katere je gospod Trdina précej spoznal za svoje, ónih tisoč goldinarjev, katere je prejel svetovalec Pridanič, in končno pismo, katero mu je pisal oče Koren, da bi ga izkušal. Kaj je izdalo, da je zatrjeval svojo nedolžnost, da je odkritosrčno povedal, kaj je govoril s svetovalcem in z gospodom Trdino! Sodniki in vsi ljudje so bili prepričani, da le vztrajno tají svoje hudodelstvo.

Popisati ni mōči, kaj je v tem času prebila njega družina. Čudo, da niso zboleli od hudega trpljenja. Nikjer ni bilo tolažbe in pomoči. Nekdanji prijatelji in znanci so jih zaničevali, in ako bi ne bili trdno zaupali v Bogá, bili bi najnesrečnejši ljudje na svetu.

Nekega dné zvedó, da bodo drugi dan sodili ubogega jetnika. Vedelo se je že, da bode obsojen na večletno ječo, in ta strašna novica je zadela družino kakor strela. Mati je vila roke in plakala, Ana in Mirko sta ječala, da se Bogú usmili, in Pavel je mislil, da mu kár počí srce.

„Oh, moj Bog!“ mrmral je s tresočim glasom in dvignil proti nebu ugasle očí, „ali si nas res popolnoma zapustil?“

Mati začuje te besede in joka še huje. Sedaj, ko je nesreča in sramota neizogibna, oslabí ji doslej krepko srce, in ne upa si več govoriti: „Tolažite se, otroci, Bog pomaga!“ Toda mislila si je takó in upala: „Ako On hoče, lahko še pomaga, ko obupujejo vsi ljudje. Vender ali tudi hoče veliki vsemogočni Bog?“

Pri tej misli jo obide tolika žalost, da plane Pavel, ki tudi ne vé svéta ni pomoči, iz hiše pod milo nebó.

Povešenih očíj hití proti bližnjemu gozdu in bega po gošči. Mračí se, solnce zahaja — ničesar ne vidi v bridki svoji bolesti. Šele ko se tolikanj stemní, da ne vidi prédse, vzdrami se in misli na mater, ki je izvestno že v skrbéh zánj. Sedaj išče pota v mesto, toda nikjer ni steze, in celó

po zvezdah ne more spoznati pravega pota, ker se je pooblačilo. Ko še stoji ves zbežan, začuje zamolklo grmenje, in blisek razsveti temò. Skoro jame tudi deževati, težke kaplje šumé po drevji in ga nedolgo premočijo do kože. Dečku je celò prav, da se bliska, zakaj svetlo je vsaj tolikanj, da nekoliko vé, kje je. Po mahu na drevji spozná straní nebá in hití preko gozda tjá, kjer mora biti mesto. Skoro dospè na stezo in ugleda luč v daljini. Hitro stopa, zdajci pa se vsuje taka nevihta, da je vesel, ko pride do majhne hiše, kjer sije luč skozi okna. Ko se zopet zablisne, spozná, da je to gozdna krčma, kake četrť ure od mesta. „Tukaj počakam, dokler se nevihta ne poleže,“ pravi sam v sebi in stopi v krčmo, kjer tiho počene za veliko peč. Nikdo ga ni zapazil, zakaj oba gosta v sobi sta se razgovarjala preglasno in živo. Pavel ju iz početka ne posluša, ali hipoma se zgane: čul je ime svojega očeta.

„Govôri, kar hočeš, Jernej,“ pravi jeden izmed gostov, „stari pisar Koren je nedolžen. To moram vedeti jaz! Torej mólči!“

„In vender je slepar, Primož!“ odgovorí tovariš. „Gospodje pri zeleni mizi vedó to boljé nego takšen malopridnik, kakor si ti.“

Prvi odgovorí osorno, drugi se razjezí, in skoro se pregovarjata, itak že razgreta od pijače, takó robato, da bi Pavel izvestno zapustil svoje skrivišče, ako bi ga ne obdržala radovednost.

„Bedak!“ zakričí Primož napósled, ko se malone že spoprimesta, „poslušaj me, da vidiš,

koliko vedó gospodje pri zeleni mizi! Toda prisezi, da me ne izdaš. Sicer pa že vém, da me ne izdaš, zakaj tudi jaz bi ti ne zanesel, in potem véš, da bi bil zaprt prav takó kakor jaz. Torej glej, takó-le je bilo.“

Brez sape posluša Pavel in toliko da ne vzkrikne od začudenja in veselja.

„To je zvit hudobnik, svetovalec Pridanič! Meni je obetal ves denar, kolikor ga dobim, on pa je zadovoljen z listíni, katere itak nimajo vrednosti záme. Ako bi se tatvina ovadila, ali če bi me zajeli, pomagal bi mi. No, na to sem se lahko zanašal, zakaj sicer bi mu predlo prav takó kakor meni. Torej, šel sem, izpraznil blagajnico in vzel listíne iz omare. Dobro so mi pomagali ponarejeni ključi. Svetovalec je dobil, kar je hotel, jaz pa lepe denarce. Sedaj poslušaj, kakšna zvita glava je, svetovalec namreč. Da bi naju nihče ne sumničil, dal mi je nekaj listín, katere sem pri starem Korenu položil za podobo, kjer je starec nedavno našel tisočinpětsto goldinarjev. Za to malenkost mi je plačal svetovalec dvesto goldinarjev do zadnjega krajcarja. Glej, bedak neumni, takó je bilo, in ako bi hotel, zasolil bi svetovalcu, da nič takega. Toda Bog ne dáj! Držim ga takó, da se ne oprósti iz lepa! Plačal mi bode še marsikateri goldinarček, predno se me otrese.“

Kaj sta govorila dalje, tega Pavel ni poslušal. Trepetaje od veselja se splazi neslišno iz sobe in plane v dež, noč in vihar. Sedaj se ne

méni za nevihto. Smeje se, plaka, vriska in vzklika od same hvaležnosti: „Bog pomaga! On odkrije zločinstvo! O Bog, kakó razveseljuješ mene, očeta, mater, nas vse!“

Takó kričí in vriska, dokler ne pride v mesto. Tukaj premišlja, kaj storiti. Mika ga k materi, da ji pové veselo novico, toda ali smé tratiti čas? Ali ni treba najprej provzročiti, da zapró hudobnika, čegar izpóved mora izpričati nedolžnost očetovo? „Ne,“ reče sam v sebi, „najprej h gospodu redarskemu ravnatelju in potem k materi!“ Bliskoma hití v hišo mogočnega gospoda. Na kolenih prosi služabnika, naj ga véde h gospodu, in služabnik se mu ne more upirati. Véde ga k ravnatelju, in ko le-tá vpraša, kaj pomeni pozni poset, pové mu Pavel s hitrimi besedami, kaj sta govorila hudobnika.

„Dvajset redarjev précej od tod!“ zapové ravnatelj in se obrne k Pavlu, ki sedaj glasno plaka, presunjen od vsega dogodka. „Miruj, deček moj!“ reče dobrotni gospod. „Ravnal si premišljeno, in kár nič ne dvojim, da bi ne bil tvoj oče nedolžen. Pojdi k materi, povej ji, kar si slišal in videl in reci ji, jaz, redarski ravnatelj, poskrbim za to, da se očetu ne zgodí krivica. Pojdi, ljubi deček, in Bog te varuj!“

Kipečega srca zahvali Pavel prijaznega gospoda in hití domóv. Pred vrati redarskega ravnatelja ga že srečajo redarji, vsi oboroženi. Veselo pozdravi Pavel sedaj možé, kateri so pred nekaj tedni odvédli očeta v zapor. Potem teče

bliskoma, kakor bi imel peruti, domóv in plane razvnet, zasopel, toda iskrih očij v sobo, v naročaj materi, katera mu rahlo očita, da je izostal takó dolgo. On pa vzklikne: „Mati, ne kregaj me, zakaj sam Bog me je vodil danes! Veséli se, mati, veselita se, Ana in Mirko, Bog pomaga, oče je nedolžen!“

Ko še vsi stojé kakor zamaknjeni, pripoveduje jim, kaj se je pripetilo. Materi in otrokoma se zdí, kakor da čujejo angelja, ki jim oznanja veliko srečo. Od nepopisne radosti se razjočejo, mati pa poklekne in pogleda proti nebu. Srce se ji topí, ko sklene roke in móli: Gospod naš Bog, Ti si velik in dobroten Bog, Ti odkrivaš tajna zločinstva in otimaš nedolžnike! Bog, naš Oče, hvalimo in slavimo Te s srcem, usti in rokami!“

Otroci molijo ž njo in potem se vsi objamejo; veselja ni konca ne kraja!

Deseto poglavje.

Tajnik knežje pisarnice.

Pavlova povest je bila videti do pičice resnična, in redarskemu ravnatelju se je zdelo jako verjetno, da je svetovalec Pridanič zaradi óne listíne zapleten v tatvino. Zató je précej in odločno nastopil pot, ki je moral vediti do popolnega razjasnila. Oddelek svojih redarjev je poslal

v gozdno krčmo, da obkolijo hišo in uklenejo oba hudobnika, ki sta bržkone še v hiši. Zahteval je, da se hitro in točno izpolni njega povelje, in redarji so hiteli ponôči in v dežji na omenjeni kraj. Drugemu oddelku je zapovedal, naj popolnoma na tihem ujame svetovalca Pridaniča in mu vzame vse listine. Obe povelji sta se zvršili kâr najtočneje, in že drugo jutro se je razneslo po mestu, da so našli pravega zločinca. Ob desetih je bil Pavel poklican k sodišču. Hitro je prišel in veselo pozdravil očeta, ki je stal bled in žalosten toda moški pred sodniki.

„Potolaži se, oče — Bog pomaga!“ zašepetá mu Pavel na uhó, in oči se mu svetijo od veselja.

Za nekaj hipov privedó tudi druge jetnike v sodno sobo, in začuden ugledá oče Koren svetovalca med njimi. Začnè se izpraševanje. Primož prizná svoj zločin, in tudi svetovalec ne more tajiti, zlasti ko mu pokažejo listino, katero so našli redarji na njega dômu, in še marsikaj drugega, kar mu ni na hvalo. Očeta Korena sevéda précej izpusté in javno izrečejo, da je nedolžen. Trepetaje od veselja hití s Pavlom k ženi in otrokom, in genljivo je videti, kakó se pozdravljajo po dolgi ločitvi.

„Dá, Bog pomaga!“ pravi oče Koren, ko se prvo veselje poleže in ko posedejo okolo mize. „Ta misel me je tolažila v žalostni dôbi. Težko mi je bilo, toda obupal nisem. Zahvalimo Bogá, zakaj sedaj je končana vsa bolest, in nihče ne bode dvojil, da je stari Koren poštenjak.“

Res, bolest je bila končana, toda ko je oče Koren dolgo časa izkušal zgolj bridkosti, piti mu je bilo sedaj tudi sladkost. Zakaj popóldne je prišlo že mnogo starih prijateljev, kateri so se sevéda odtegnili v hudi dôbi, in vsi so izražali svoje sočutje in veselje. Proti četrti uri potrka nekdo na vrata, in v sobo stopi na veliko strmenje vse družine — gospod Trdina!

„Oče Koren,“ pravi mu in se mu bliža nekako zmeden, „ali mi oprostite? Veliko sem zagrešil proti Vam, in prav ste govorili pri slovesi, da Vas pozneje moje kesanje in prošnja moja odškodita za bridko uro, katero sem Vam provzročil v slepoti svoji. Tukaj stojim skesan in potr, prožim Vam roke in Vas prosim oproščenja. Oprostite mi, varali so me — in — —“

„Dovòlj, gospod Trdina!“ ustavi ga oče Koren in mu iskreno seže v roko. „Vse Vam odpuščam, saj vém, da ste le žalostnega srca učinili toliko gorjé staremu Korenu! Toda poslušajte me in verujte, kar Vam povém o tistem pismu svojem. Glejte . . .“

Saj vém vse, vrli mož!“ reče gospod Trdina. „Pregledal sem listíne nesramnega obrekovalca in dobil tudi Vaše poslednje pismo, ki tolikanj jasno izpričuje Vašo nedolžnost in zajedno nezmajno poštenost. Zató sem Vam prišel to povedat, in Vas, ako bi bilo treba, toliko časa klečé prosit oproščenja, dokler bi Vas ne preprosil. Ali mi odpuščate?“

Rosnih očij gleda gospod Trdina očeta Korena, in tudi tega porosé solze. Iskreno objame vrlega gospoda, katerega je prevarila zgolj nesramna laž.

„O Bog!“ vzklikne goreče, „kakó sem srečen, da si vzel tudi ta madež poštenosti moji! Res, mati, uresničila se je zaupna in krepilna beseda. Dobro vidim roko božjo, hvaležen se oziram k Njemu in kličem veselo: Bog pomaga, On je pri nas, ko nas zapuščajo vsi! Gospod Trdina, Vi niti ne veste, kakó so me razveselile Vaše besede! Ako bi se bilo izgubilo poslednje moje pismo, pisano svetovalcu, ostala bi bila venderle še sumnja na meni. Toda sedaj je vse dobro, zakaj vsakdo vé, da nisem nikoli vedoma stopil s poštenega pota.“

„Nihče bi ne bil dvojit,“ reče gospod Trdina in mu stisne roko, „ako bi ne bili toli neoprezni in bi tudi navidezno ne bili poslušali vabila svetovalčevega.“

„Res, to je bilo napačno,“ odgovorí oče Koren. „Tudi na videz ne smemo grešiti, to sem pozabil. No, pokoril sem je, kakor je bilo prav, in kaj takega se mi ne zгодí nikoli več.“

Govorili so še marsikaj, in napósled je nagovarjal gospod Trdina očeta Korena, naj za višjo plačo iz nova služi pri njem. Oče Koren je bil sevéda précej zadovoljen, in mati je bila celó vsa vesela. Zakaj to je bil sladek sad grenkega trpljenja, da ji bode móči marsikaj prihraniti za ljubega Pavla.

„In listína grofice Črninove?“ vpraša oče Koren, ko se gospod Trdina že poslavlja.

„Vse v redu, ljubi Koren! Zopet leži v Vaši mizi, ki stoji na starem prostoru in samó še čaka gospoda svojega. Ne dajte, da bi bil Vaš prostor predolgo prazen. Akotudi sem moral biti prepričan o Vašem zločinu, pogrešal sem Vas venderle.“

Oče Koren se od srca razveseli teh besed in obeta, da pride že jutri zarano v pisarnico. Nató gospod Trdina odide, in srečna družina se že hoče razgovarjati o tem posétu, ko zopet nekdo potrka. Pavel hitro odprè, in v sobo stopi lepa mlada gospodičina, katero oče précej spozná za grofico Črninovo.

„Gospod Koren,“ nagovorí ga prijazno, „zahvaliti Vas moram za poštenost, katero ste izkazali v mojih stvaréh. Kdo drug bi se bil morda udal izkušnji, ki se mu je nudila toli vabeče, in meni bi se bilo vse žive dni boriti z uboštvo.“

Oče Koren odkloni sléharno zahvalo, ker je storil zgolj dolžnost, vender pa mu deje dobro, da se priznava njega poštenost. Grofica se precèj časa razgovarja in napósled podari vsakomur nekaj, očetu in materi prstan z dragimi kameni, na čegar notranji stráni so začrtane besede: „Iz srčne hvaležnosti“, Pavlu zlato uro, Ani prekrasne zapestnice in Mirku različne igrače. Oče Koren se brani teh dragocenostij in se šele udá,

ko grofica reče, da bi jo žalilo, ako bi ne vzel darov. Ko grofica še obeta, da ostane vedno zvesta prijateljica osrečeni družini, odide in pustí zgolj vesele in hvaležne ljudi v hiši.

„Res, ljubi Bog nam s preobilo milostjo plačuje kratko dôbo trpljenja, katero nam je poslal za izkušnjo!“ pravi oče Koren. „Hvaležni mu bodimo!“

Vender jih je čakalo še večje veselje.

Mračilo se je že, ko je prišel služabnik v bogati opravi knežje rodbine v hišo Korena in vprašal po gospodarji.

„Česa želite?“ reče le-tá ves začuden.

„Njega Visokost, prejasni knez, naročil mi je, naj Vam, še nocoj izročim to pisanje,“ odgovorí služabnik in potegne veliko zapečatenó pismo iz žepa. „Odgovorili bodete pač samí; za sedaj Vam želim, da bi Vas pisanje posebno razveselilo.“ Rekši se priporočí in odide.

„Mati, hitro prinesi luč, prosim te!“ pravi oče Koren, ko se zapró vrata za služabnikom. „Lahko ti rečem, da sem res radoveden, kaj mi zapoveduje ali poroča Njega Visokost.“

Mati ni menj radovedna in hitro prižgè luč. Otroci se gnetó okolo očeta, ki pismo odpečati in razgrne. Prganjena pôla pade iz zavitka in ličen popisán listek z napisom: „Ljubi moj Koren!“ Po tem listku seže oče Koren najprej, hitro ga prebere, sklène roke, pogleda rosnih očíj navzgor in reče s tresočim glasom: „Oh, dobri,

veliki Bog, zvesti oče nebeški, preveč je Tvoje milosti in dobrote! Kakó sem jo zaslužil ubogi grešnik? Otroci, mati, poslušajte, kaj je knez svojeročno pisal meni, preponižnemu podložniku svojemu! Le poslušajte!“

Očetu Korenu ni treba ponavljati teh besed, zakaj vsi niso še žive svoje dni poslušali takó zvesto kakor sedaj. Oče bere:

„Ljubi moj Koren!

Zvedeli smo, kakó zvest in spreten služabnik ste bili gospodu svojemu. Tudi se nam je poročilo, da je Naše sodišče, akotudi sevéda prevarjeno, ostro ravnalo z Vami. To hočemo poravnati. Zvest, spreten in bogaboječ služabnik Nam je vselej po volji, in zató Vas milostno imenujemo za tajnika Svoje knežje pisarnice z letno plačo 1500 goldinarjev. Zajedno prilagamo patent, spisan po Našem ministerstvu za notranje stvari, in ostajamo

Vaš naklonjeni knez

Viljem.“

Kdo bi popisal veselje osrečene družine! Ljubi bralec, videti bi jo bil moral sam! Povém ti le toliko, da morda tisti večer ni bilo srečnejših ljudij na svetu, nego je bil oče Koren s svojo družino. Ali jim morda zavidaš? Nikar, saj moraš sam reči, da njih sreča ni bila nezaslužena. Ako

si pa hočeš máterini besedi: „Bog pomaga“ prav globoko vtisniti v srce, ne ugovarjam ti nikakor, ampak upam, da ti bodeta prav takó na blaginjo kakor našim prijateljem, katere je celó v najhujšem trpljenji tolažilo in mirilo to, da so zaupali Njemu, ki očetovski skrbi za vse ljudi, katerih srce je čisto in se ne onečasti z grehom in zločinstvom!

COBISS: SR42308

NARODNA IN UNIVERZITETNA
KNJIŽNICA

00000215305